

2016. március
április

Felméry Lili

A walkür

Szökdelés a szerájból

A trubadúr

Az úrhatnám szolgáló

Csipkerózsika

Megbolydult bolygó | Marsbéli krónikák

Sir Peter Wright

Komlósi Ildikó

Kocsár Balázs

Charlize Theron

BMW
Art & Culture

A vezetés élménye

www.bmw.hu

BMW Art&Culture

A BMW Magyarország az Opera stratégiai partnere.

ÉLMÉNY PÁHOLYBÓL.

**EXECUTIVE LOUNGE.
AZ ÚJ 7-es BMW. A VEZETŐ LUXUS.**

Dőljön hátra és élvezze a tökéletes hangzást: az új 7-es BMW hosszított tengelytávú változatához opcionálisan rendelhető BMW Executive Lounge elektromosan mozgatható és dönthető, masszáz funkcióit és lábtámaszt is tartalmazó hátsó ülés egy VIP páholy kényelmét kínálja. A Bowers&Wilkins Diamond Surround System tizenhat hangszórójából áradó zene így páratlan élményt teremt – amelyet csak egy élő előadás képes túlszárnyalni. www.bmw.hu/executivelounge

Tisztelt Művészetkedvelők!

A szavak helyett a tettek beszélnek, mondta William Shakespeare. Oly nyilvánvalóan tetteink azok, amelyek igazi érzelmeket ébresztenek, így helyénvaló azt mondani, hogy a Magyar Állami Operaház a tettek, a játék igazi színtere.

A BMW Group hosszú évtizedek óta elkötelezetten támogatja a művészeteket és a kultúrát világszerte.

Művészet és kultúra az, ami a világot és minket is előrevisz. Művészet és kultúra az emberiség esszenciális értékei, amelyek összekötnek múltat és jelent. Művészet és kultúra az, ami egyre gyorsabban változó világunkban még inkább jelentőséget nyer a hosszú távú fenntarthatóság elengedhetetlen részeként.

Több mint egy éve az Operával közösen létrehoztunk egy kulturális pillért itt, Magyarországon is, hogy a művészetet és a kultúrát a hozzá méltó formában támogathassuk: az OperaKlub lehetőséget teremt arra, hogy ezen értékeket az intézményt szponzoráló, mecénás, pártoló magánemberekkel és vállalati partnerekkel egyaránt megoszthassuk.

Idén, szintén a múlt és a jövő kapcsolódásaként, a BMW márka fennállásának századik évfordulóját ünnepli. A jövőben sem marad más célunk, minthogy élen járjunk az egyéni és hosszú távon fenntartható mobilitásban, a színtiszta vezetési élményt mi biztosítsuk az Ön számára is, stratégiai támogatóként az Operaházban, az Erkel Színházban – vagy épp az Ön autójában.

Izgalommal telj időszak elébe nézünk.

Szívélyes üdvözléssel,

Baudouin DENIS
BMW Group Hungary

OPERA
MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ

ERKEL
SZÍNHÁZ

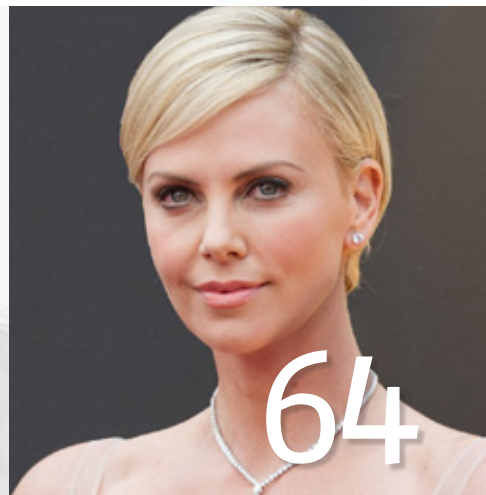
MAGYAR NEMZETI
BALETT

A BUDAPESTI FILHARMÓNIAI TÁRSASÁG
ZENEKARA

BUDAPESTI OPERA
KÓRUS

EIFFEL
MŰHELYHÁZ

- 3 **TISZTELT MŰVÉSZETKEDVELŐK!**
Baudouin Denis beköszöntője
- 6 **MINDEN SZEREPET ÉLVEZNI KELL!**
Beszélgetés Felméry Lilivel
- 10 **CSIPKERÓZSIKA, ÉBRESZTŐ**
Interjú Sir Peter Wrighttal
- 12 **IGAZI LOVAGLÁS – VALÓDI LOVAK NÉLKÜL**
A walkür
- 16 **VERDI KÁIN ÉS ÁBEL-TÖRTÉNETE**
A trubadúr
- 18 **MINDENNEK ELJÖN AZ IDEJE**
Kornósi Ildikó-interjú
- 20 **GYEREKJÁTÉK**
Szökdelés a szerájból
- 22 **LÉPCSŐHÁZI KÖZJÁTÉK**
Az úrhathnám szolgálo
- 24 **TÖBB MINT HÓDOLAT**
Nagy Iván Nemzetközi Balettgála
- 26 **ÖNMAGADON KÍVÜL NINCSEN SZÁMODRA HELY**
Megbolydult bolygó, Marsbéli krónikák
- 28 **HALSZEMOPTIKA**
Primavera, Pas de quatre, TáncTrend
- 32 **HÁROM KÜZDELMES ÉV**
Beszélgetés Virág Péterrel
- 36 **LÉPÉST TARTANI FÁRADHATATLANUL**
Kulissza: a cipésműhelyben jártunk
- 40 **ÉVADKAMPÁNY**
Kulissza: werkfotók
- 44 **ÖSSZEÁLLT MOZAIKOK**
Beszélgetés Kocsár Balázssal

- 46 **RÉGI ÉS ÚJ HAGYOMÁNYOK**
A Budapesti Filharmóniai Társaság koncertjei
- 50 **HUMORBONBON**
Don Pasquale
- 52 **ÚJ RAJT**
Miklósa25
- 54 **PÓLUSOK KÖZT**
Fehér, fekete
- 56 **ÉJFEKETE VILÁG**
Lear
- 58 **GÖRÖG TŰZ**
GreekLateNight
- 60 **FEJEDELMI ESTE**
Shakespeare Estély
- 62 **PÁRHUZAMOS TÖRTÉNETEK**
Bohémélet 2.0
- 64 **HOLLYWOODI KAMÉLEON**
Operarajongó: Charlize Theron

OPERA

A MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ MAGAZINJA

FELELŐS KIADÓ:

Ókovács Szilveszter főigazgató

KIADVÁNYKONCEPCIÓ:

dr. Turkovics Monika
marketing- és kommunikációs igazgató

SZERKESZTŐ:

Filip Viktória

ARCULAT:

Mátai és Végh Kreatív Műhely

KORREKTOR:

Endreiné Szemők Ildikó

NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS:

Mátai és Végh Kreatív Műhely

NYOMDA:

Keskeny és Társai 2001 Kft.

CÍMLAPFOTÓ:

Emmer László

HIRDETÉSFELVÉTEL:

hirdetes@opera.hu

Megjelenik 25 000 példányban.

ISSN 1789-4093

SZERZŐK: Braun Anna | Filip Viktória | Gara Márk | Jávorszky György | László Ferenc | Mesterházi Gábor | Oláh András | Pallós Tamás | Rick Zsófi | V. Nagy Viktória | Várhegyi András

FOTÓ: Erik Berg | Birmingham Royal Ballet | Csibi Szilvia | Stewart Cohen | Jack Devant | Dusha Béla | Emmer László | Gács Tamás | Herman Péter | Raymond Meier
Mihajlovszkij Színház | MTI Foto: Bruzák Noémi | Nagy Attila | cROH - Tristram Kenton | Pályi Zsófia | Aaron Poole - c.A.M.P.A.S. | Rákossy Péter

Minden szerepet élvezni kell!

2010 óta láthatjuk a Magyar Állami Operaház előadásában Felméry Lilit, akit tavaly a 2015/16-os évad Étoile-jának választottak. Beszélgetésünk rövid számvetés az eddig bejárt útról, amely talán a balerinalét kevésbé ismert dimenzióiba is betekintést enged. *Gara Márk*

○ ANNA KARENINA | Fotó: Csillag Pál

Címlapon

○ Fotó: Gács Tamás

– Miként értékeli azt, hogy megkapta az Étoile címet?

– Nagyon fontos számomra ez az elismerés. Bevallom, egyáltalán nem számítottam rá. Természetesen nagy volt az öröm, amikor kiderült, hogy én leszek a díjazott. Hálás vagyok Ókovács Szilveszternek és Solymosi Tamásnak, aki egyébként azt mondta a Csillagóra gálaest után, nagyra értékeli a munkámban, hogy akár kicsi, akár jelentős feladatot ad, azt mindig maximális odaadással végzem el. Ez a kitüntetés azt is bizonyítja, hogy érdemes volt ezt a pályát választanom.

– Milyen kihívásokat emelne ki az elmúlt évekből? Hiszen nyilvánvalóan nem mindegyik feladat lehetett egyformán kedves.

– Több darabot említenék, legfőképp az *Anyegin*t és a *Manont*. Ha ezekben valaki szóló szerepet táncolhat, össze-teheti mindkét kezét. E kettőn kívül a Seregi-balettek továbbra is az életem fontos részét képezik, így nagyon

örülök, hogy a *Rómeó és Júlia* idén ismét műsoron szerepelt. De hogy ne csak a múltról beszéljünk, a *Csipkerózsika* Aurórája egy szerepálmom, egyike a balerinák legnehezebb feladatainak, amelyet mindig szerettem volna eltáncolni. Egykori orosz mesternőm, Elvira Kokorina mondta, hogy látja bennem Csipkerózsikát. Már csak az ő emléke miatt is örülök annak, hogy Auróra megtalált. Kellemes emlékek kapcsolódnak *A Szilfidhez* is, amely számomra különleges élmény volt, illetve a nemrég bemutatott *A diótörő*-felújításunk is óriási energiákat mozgatott meg az egész együttesben. Mindig újabb és újabb inspiráló feladatok jönnek, s amíg ez így van, addig jól érzem magam.

– Júliát még magától Seregi Lászlótól tanulta be. Milyen élményei vannak ebből az időszakból?

– Amikor tizennyolc évesen Hágai Katalin megfogta a kezem és

azt mondta, hogy próbáljuk meg, egy csoda tárult fel előttem. Megismerhettem közelről a Mestert, most is a fülemben csengenek a mondatai és Kaszás Ildikó instrukciói. Szerencsére akkor nagyon sok időm volt a figura megtanulására és a benne való elmélyülésre. Az azóta eltelt hat év alatt sokat „öregedtem”, sokat változtam. Minden előadás egy új találkozás Júliával, mindig más válik számomra fontossá vele kapcsolatban. Úgy is fogalmazhatok, az életem és a szerep egyre mélyebben összeér bennem.

– Mi változott a bemutatkozás óta?

– Például eltűnt az a félfélgörcs, ami bénítóan hatott rám. Sokkal jobban be tudom osztani az energiámat és a lelkemet. Lényegesen tudatosabban élem meg ma ezt a nőlakot.

– Eddig nem csak egy Rómeó oldalán lépett színpadra...

– Minden évben újabb és újabb férfiak halálát okoztam. *(Nevet.)* Idén fordult elő

○ RÓMEÓ ÉS JÚLIA | Fotó: Emmer László

○ A DIÓTÖRŐ | Fotó: Pályi Zsófia

először, hogy úgy állt mellettem Leblanc Gergely, hogy velem már táncoltam Júliát. Előtte Simon István, Bakó Máté, Bajári Levente voltak a partnereim.

– Mit gondolsz, mit kapott Seregi Lászlótól a hazai táncélet?

– Amikor megismertem a Mestert, talán már nem volt annyira energikus, mint pályája csúcspontján, de ettől függetlenül csodáltam őt. Tekintélyes ember volt, aki ha belépett a terembe, mindenki megpróbálta a maximumot is felülmúlni. Engem nagyon inspirált és hiányzik. Hiszem, hogy az előadások alatt mind a mai napig velünk van, és szerencsés vagyok, hogy nemcsak Júliát, hanem Biancát és Sylviát is el-táncolhattam a figurái közül.

– A kortárs koreográfiák iránt mennyire nyitott?

– Alapvetően klasszikus táncos vagyok, ez áll igazán közel a szívemhez. A kortárs irányzatokat is figyelemmel követem.

– Mely művészi feladatok vonzzák még? Hogy élte meg, hogy A hattyúk tava kettős főszerepe eddig elkerülte?

– Eddig a pas de trois-ban és kishattyúként is felléptem. Remek kihívás karban táncolni, ilyenkor másfajta felelősség van a táncoson. A csoporttáncokban ugyanis több ember alkot egy egységet, így fokozottabban kell alkalmazkodnunk egymáshoz. Maga A hattyúk tava egy olyan klasszikus alkotás, amelynek minden alakját örömmel megformálni.

– Voltak, vannak példaképei?

– Többen is. Hogy csak egyet említsek, Volf Katalin mindenképpen kivételes számomra. Amiben tudtam, megnéztem annak idején. A külföldiek közül az ember sokakat csodál. Amikor egy évet Londonban töltöttem, számtalan előadásra jutottam el, és több táncossal „estem szerelemben”, az ő sorsukat, már amennyiben még a pályán vannak, igyekszem követni. Fontosak

és motiválók a példaképek, akiktől naponta igyekszem sokat tanulni, az ő maximalizmusuk, magatartásuk hihetetlen inspiráló erő.

– Mi az, amire egy Étoile leginkább vágyik?

– Konkrét feladatokról nem álmodozom. Ami jön és ami megérinti a lelkemet, annak megpróbálom örülni. Ráadásul babonából sem mondom ki dolgokat, hátha emiatt nem valósulnak meg. Volt egy térd sérülésem, ami sok mindenre megtanított, többek között arra, hogy ha valami vár rám, annak nagyon kell örülni. Ami pedig valamiért nem sikerül vagy elkerül, azt el kell tudnom engedni. Tudatosan próbálom az aktuális feladataimra koncentrálni és mindenben, mindenkor a jót keresni. ○

ORIGO

KÖTVE-FÜZVE
FIGARO
KUNSZT
EGYFELVONÁS
QUART
KONCERT
PROGRAMAJÁNLÓ
FESZTIVÁL
TÁNC

ORIGO KULTÚRA
WWW.ORIGO.HU/KULTURA

Csipkerózsika, ébredtő!

– Solymosi Tamás kérésére Ön már tavaly októberben találkozott a társulattal, hogy a szereposztás elkészültével egy időben megkezdődhessen a felkészülés. Milyenek voltak az első benyomások?

– Asszisztensem, Dennis Bonnerrel együtt személyesen találkoztunk a táncosokkal, megnéztük őket próba és előadás közben is, például *A hattyúk tavában*. Néhány nap múlva eldöntöttük, kiket választunk, és a főszerepekre nem is egy, hanem négy szereposztást

készítettünk. Abszolút felelősséget tudok vállalni a koreográfiáért, már csak azért is, mert annak az eredeti, Marius Petipa-féle verzió az alapja. Ő volt az, aki *A hattyúk tavát* is megalkotta, ilyen értelemben ő írta a klasszikus balett bibliáját.

– Mi azonban nem egy Petipa-koreográfiát fogunk látni. Nagyon sokat változtatott rajta.

– Természetesen igen, mégis azt kell mondanom, hogy amit itt Budapesten

„Először Amszterdamban talákoztam Sir Peter Wrighttal, feledhetetlen élmény volt az első, lélegzetelállítóan gyönyörű *Csipkerózsika*. Ezért is hívtam meg őt, hiszen az Operának a legszebb változat dukál” – indokolta választását Solymosi Tamás, a Magyar Nemzeti Balett igazgatója, aki egy több évtizede nem látott klasszikust tűz ismét műsorra. A Birmingham Royal Ballet korábbi koreográfusát a készülő, páratlan szépségű produkcióról kérdeztük.
Braun Anna

bemutatnak majd áprilisban, az a Petipa-hoz legközelebb álló variáció. Tudja, nagyon sokféle *Csipkerózsika*-előadás létezett és létezik világszerte, mindenki a saját ízlése szerint módosítja, van, aki az utolsó mozdulatig átírja azt. Szerintem amennyire lehet, meg kell tartani az ősváltozatot. Mindannyian tudjuk, hogy sok minden átalakult Petipa óta, más a technika, a dinamika, mások a sztenderdek. Ugyanakkor megnyugtató azt tapasztalni, hogy a klasszikus balett a világ minden nagy városában

mégis ugyanazt jelenti. Hiába alakultak át a gesztusok, valahol mélyen azonos a stílus, a szokásrendszer, az a mód, ahogy a balettművészek mozognak a színpadon. Ám valamennyire mégis jelen idejűvé kell tenni a mozgásanyagot, mert ha ugyanazt használnánk, amit anno Petipa, az emberek nevetnének a nézőtéri sorokban. Hozzá kell tennem, hogy a Csipkerózsika, Philip Prowse látványvilága, díszletei és kosztümjei, valamint Csajkovszkij zenéje nélkül nem lenne az, ami.

– Amikor találkozik a társulattal, változtat a lépéseken, vagy rigorózan tartja magát a már megírt darabhoz?

– Amihez ragaszkodom, az a stílus: ahogyan egy klasszikus balettnak ki kell néznie, ahogy a táncművészeknek tartaniuk kell például a könyököket, a fejüket, ahogy a színpadon létezniük, élniük vagy éppen halniuk kell. Nekem ez a legfontosabb. A dráma és a feszültség. Egy jó koreográfia, egy kitűnő darab hatással van a nézőre, aki kicsit másképp látja utána a világot.

– Februárban visszatért az asszisztense, hogy hét intenzív hét alatt betanítsa a koreográfját. Milyen módszer alapján dolgoznak együtt Dennis Bonnerrel? Egyikük az érzelem, másikuk az értelem ebből a szempontból?

– Dennis tizenegy éves volt, amikor először látta azt a *Giselle*-t, amit én állítottam színpadra, később pedig táncosként tevékenykedett, amikor balettigazgatója voltam. Táncművészi karrierje végén megtanulta a tánclejegyzést, én pedig visszahívtam, mert nagyszerűen dolgozik. Briliáns a tempója, a hatékonysága, mindig tudja a feladatát és mindig pontos. Véleménye szerint az Operaház

gyönyörű színház, amelyet mintha a Csipkerózsikához építettek volna, amelynek színpadán hatalmas élmény lesz látni a művet, aminek e változata a táncosoknak is jót tesz: nagyon mást vár el a testüktől, mint a megszokott mozdulatsorok.

– Arról, hogy mi a jó a táncosnak, sokat vitáznak szerte a világban, így Magyarországon is. Legutóbb például az osztotta meg a szakmai közönséget, hogy a táncosoknak az évad közepén minősítő vizsgán kell átesniük. Mi a véleménye erről az ötletéről?

– Az mindenképp fontos, hogy legyenek bizonyos sztenderdek, amelyeknek minden körülmény között minden táncosnak meg kell felelnie. Az is biztos, hogy nem minden művész egyformán szorgalmas, és az mindig segít, mindig ad egy erősebb motivációt, ha tudja, hogy fel kell készülnie egy-egy vizsgára. Ha ennek az a színvonal az eredménye, amit látok, akkor minden rendben van. Magasra került a mérce, de ezt a magyar társulatban mindenki megüti. ○

○ Fotó: Birmingham Royal Ballet

Premier

Igazi lovaglás – valódi lovak nélkül

A walkür március 6-i premierjével folytatódott az Opera tavaly kezdődött Ring-ciklusa. A rendező változatlanul M. Tóth Géza, a látványban most A Rajna kincseben megismert vetítésé lett a főszerep, miközben a zenedrámában zajló változások is hangsúlyossá váltak.

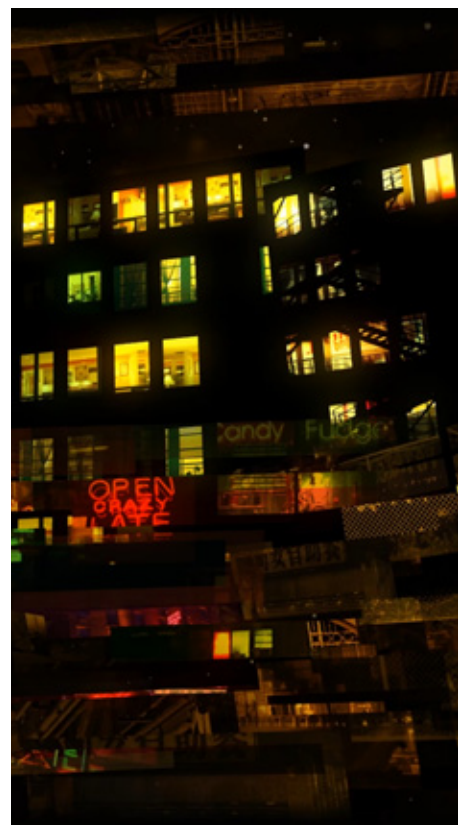
V. Nagy Viktória

A Rajna kincse tavalyi bemutatója után fokozott várakozás előzte meg Richard Wagner monumentális opusza második részének operaházi premierjét. Érthető, hiszen sokak számára A walkür a tetralógia legszebb, legszeretettebb estéje, illetve ez az a mű, amelyet a négy részből kiragadva, önállóan is rendszeresen színpadra állítanak. Az Operaház természetesen A Nibelung gyűrtjének teljes színrevitelét tűzte ki célul. Ideje volt már, hogy új Ring kerüljön a repertoárra, lehetőleg olyan rendezésben, amely nemcsak a Wagner-fanatikusok népes táborát vonzza, hanem új rajongókat is szerez a német mesternek és legendás összművészetének.

M. Tóth Géza már A Rajna kincse színrevitelével világossá tette, hogy a négyestés történetnek nem az ősgermán mitologikus, hanem sokkal inkább a mesés oldalát mutatja meg, és a mű társadalomkritikai mondanivalóját tárja a közönség elé. Hogy a történetmesélés ne törjön meg, és a rendezői koncepció se sérüljön az évenkénti bemutatók során, M. Tóth Géza és a KEDD Kreatív Műhely csapata olyan megoldást keresett, amely

úgy biztosítja az alkotói szabadságot, hogy közben stílárís egységet is teremt. Ezért a színpadon több projektorral és több átlátszó, vagy félig átlátszó, reflektív, vagy félig reflektív anyaggal hoznak létre tereket, amelyeket úgy alakíthatnak, ahogy az adott jelenet, felvonás megkívánja. „Vállaltuk, hogy a tetralógiát egyben kezeljük, és olyan stílust alakítunk ki, amely dramaturgiailag és a színpadi látvány tekintetében is mind a négy részen át kitart. Így természetesen A walkürben szerettük volna azt a kifejezésmódot megtartani, ami A Rajna kincseben már bevált” – mondja a rendező.

„Nemcsak A walkür története, hanem a vizuális világa is ott folytatódott, ahol A Rajna kincse véget ért – teszi hozzá Gerdelics Miklós vezető animátor. – Részben visszatértek olyan képi elemek, amelyek már a Rajnában is szerepeltek, például a Walhalla megjelenítése, de mivel új szereplőkkel bővült a történet, a látvány is új összetevőkkel gazdagodott.” A legfontosabb újdonság pedig az emberek, illetve a félig emberi, félig isteni karakterek föltűnése, és ezek egymáshoz való viszonya volt. A Rajna kincse utolsó

○ A WALKÜR | Fotó: Nagy Attila

pillanataiban kaptunk némi ízelítőt a bevásárlókocsikkal fejvesztve rohangáló vásárlókról, így nem meglepő, hogy A walkür az ott felvillantott „konzumviharral” kezdődött. Ebben a kavargásban kereste helyét az isten fia, Siegmund, és ugyanebből a káoszából csöppentünk bele abba a mikrokozmoszba is, ahol az egész, Wotan által teremtett világ egyik fő alkotó- és mozgatóeleme, Hunding él. Hunding a rendezői koncepció szerint az egységnyi ember (a fogyasztó, vagy ha úgy tetszik, a választó), a polgár megtestesítője, míg Siegmund a félig isten, félig ember, a megváltó karakter. Ő az, aki a hierarchikus viszonyon kívül, a társadalomtól elvonultan él, mert ahhoz, hogy az isten (azaz a saját apja) által elrontott rendszert helyrehozhassa, épp erre a kívülállásra van szükség.

A rendező és a vele együtt gondolkodó-alkotó csapat kezdettől törekedett rá, hogy a már említett projektoros vetítés semmiképpen se filmként hasson, hanem mozgó vizuális jelenlétet biztosítson a színpadon. „A vetítés nem

díszletpótlék, hanem azt szerettük volna elérni, hogy a vetített kép az egész színpadi játék folyamatos mozgóképi közegévé váljon, és hogy a képi hőmpolygés a mű misztikus jellegét is segítsen megjeleníteni” – magyarázza M. Tóth Géza. Ez a megoldás szám-talan lehetőséget kínál, de vizuálisan mégis egységbe foglalja a tizennégy órányi, monstre történetet. A rendező célja, hogy mindez segítse a történetmesélést, és hogy mindig legyen mit nézni a színpadon – ügyelve arra, hogy a látvány ne vonja el a figyelmet az énekesekről, a színészi játékról és persze a zenéről. Ahogy Gerdelics Miklós fogalmaz: „Folyamatosan kísérleteztünk, egyensúlyoztunk, hogy látványos legyen a színpadkép, de ne menjen a zene rovására, ugyanakkor ne is pusztán illusztrálja azt, hanem legyen vele kapcsolatban. Illetve hogy a képi világ absztrakt legyen, de mégis érthető.”

„A walkür látványvilágának kidolgozása, pontosabban az ötletelés tulajdonképpen már A Rajna kincse

bemutatója utáni napon elkezdődött, vagyis egy évet dolgoztunk rajta – veszi át a szót Molnár Ágnes produkciós vezető. – Nagyrészt megtartottuk a tavalyi bemutatonál használt eszközöket, de persze van, ami változott, hiszen itt egy új történetet kellett elmesélni. – Ami azonban stabilan megmaradt, az a stúdió saját fejlesztése, az úgynevezett kottaanimáció, amelynek segítségével előadásról előadásra újrhangolták a vetítést. – Volt egy elképzelt anyagunk arról, hogy milyen ritmusban zajlik az előadás, ám mivel a karmester soha nem vezényel két egymást követő estén sem ugyanúgy, a vetítésnek is folyton igazodnia kellett ehhez – magyarázza Molnár Ágnes. – A kottaanimáció megkönnyítette ezt a folyamatot, mert a segítségével pontosan látszott, hol tart a zenekar, és ehhez tudtuk igazítani a látványt.”

Vásznak ide, tüllök oda, A walkürnek azonban vannak emblematikus „kellékei”, amelyek egyetlen rendezésből sem hiányozhatnak. „Nyegleségnek éreztem volna, ha az olyan toposzokat, mint Wotan dárdája, a kőrifsa törzskébe szúrt kard vagy Brünnhilde pajzsa, elhagyjuk vagy mással helyettesítjük őket” – érvel a rendező. A vizuális megjelenés szempontjából a legnagyobb kihívást pedig a zenedráma klasszikus csúcspontjai, az érzelmdús fordulópontok jelentették: a Siegmund–Sieglinde-szerelem, a halálhírcsücsök, Siegmund és Hunding harca, a pillanat, amikor Sieglinde megtudja, hogy gyermeket vár, illetve a megindító zárás, Wotan búcsúja legkedvesebb lányától, Brünnhildétől, és a tűzvarázs. És persze a legismertebb és zeneileg is legtöbbet idézett részlet, a walkürök lovaglása, amiről M. Tóth Géza csak annyit mondott: igazi nagy lovaglás – valódi lovak nélkül. ○

HetiVálasz

Finomra hangolva

A Heti Válasz hétről hétre **információt,**
műveltséget és érveket ad olvasóinak.

Fizessen elő lapunkra, és legyen tagja a Heti Válasz hűségklubjának!

Akcióinkról és hűségprogramunkról az **elofizetes.valasz.hu** oldalon olvashat.

Verdi Káin és Ábel -története

A miskolci Bartók Plusz Operafesztivál közönségét tavaly elvarázsolta *A trubadúr* napjainkat idéző, új színpadi változata, amely március 18-án az Erkel Színházban is bemutatkozott.

Oláh András

A zeneirodalom egyik legkedveltebb művének új premierjével folytatódott tavasszal az operaházi megújulás, amelynek célja, hogy korunk színházi felfogásához igazítsa az alaprepertoár közkedvelt darabjainak rendezéseit. Bár Galgóczy Judit nem szereti a „modern” vagy az „aktuális” kifejezéseket, mégis minden ízében a mára reflektáló előadást hozott létre Miskolcon, ahol Alexandru Aghenie, Hector López Mendoza, Létay Kiss Gabriella, Ulbrich Andrea és Szvétek László mesterien alakították a főszerepeket.

Verdi máig leggyakrabban játszott műveinek születése idejében, az 1850-es évek elején Európa újra csendes, elzúg-tak forradalmi, de a kontinens a felszín

alatt továbbra is forrong a fennálló hatalmi berendezkedés ellen. Hogy a cenzúra tiltásait kiküszöbölje, a magát szegénysorból felküzdő Verdi ebben az alkotói periódusában személyes konfliktusokat feldolgozó művein (*Macbeth*, *Rigoletto*, *A trubadúr*, *Traviata*) keresztül mutatott rá a hatalmi önkény tragikus következményeire.

A trubadúr librettistájával, Salvadore Cammaranóval folytatott levelezéséből tudjuk, hogy Verdi kifejezett kérése volt, hogy a rutinos színpadi szerző minél merészebb megoldásokkal éljen Antonio García Guitérrez 19. századi spanyol drámaíró *El trovador* című drámájának átdolgozásakor. Ennek eredményeképp egy ízig-vérig romantikus, a tér,

idő és cselekmény hármasságát sutba dobó mű született, amelynek behatárolhatatlansága ma is elevenen hat. „Bár Shakespeare-nél is előfordult, de brechti megközelítés az, amikor a darab egy nagy elbeszéléssel kezdődik, és cselekvés helyett egy portrérajzot kapunk. Mint amikor bejön III. Richárd vagy Jágó, és elmondja, mi fog történni. A trubadúrban Ferrando, az ez alkalommal tolokocsiba kényszerült, öreg katona nyitotta így az előadást – meséli Galgóczy Judit. – Láttunk egy örült vénembert, akiről kiderült, hogy egy háromgenerációs bosszúmesében élte le az életét. Megtorlás, elítélet, megbélyegzés, szerelem, polgárháború jár kartkarba öltve ebben a 15. századi spanyol történetben.”

○ LÉTAY KISS GABRIELLA, SZVÉTEK LÁSZLÓ | Fotó: Nagy Attila

Premier

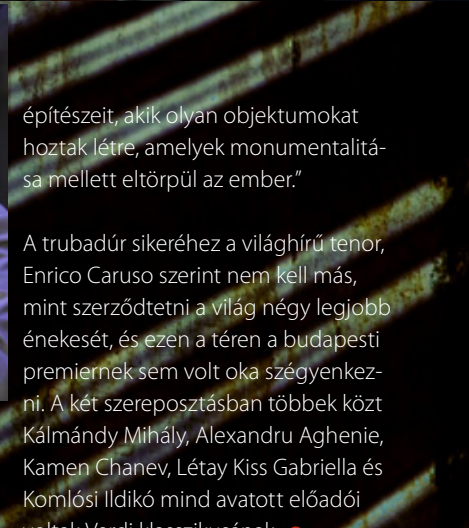
○ SZVÉTEK LÁSZLÓ | Fotó: Nagy Attila

○ HARIS NADIN, LÉTAY KISS GABRIELLA
Fotó: Nagy Attila

○ SZVÉTEK LÁSZLÓ | Fotó: Nagy Attila

építészeit, akik olyan objektumokat hoztak létre, amelyek monumentalitása mellett eltörpül az ember.”

A trubadúr sikeréhez a világhírű tenor, Enrico Caruso szerint nem kell más, mint szerződtetni a világ négy legjobb énekesét, és ezen a téren a budapesti premiernek sem volt oka szégyenkezni. A két szereposztásban többek közt Kálmándy Mihály, Alexandru Aghenie, Kamen Chanev, Létay Kiss Gabriella és Komlósi Ildikó mind avatott előadói voltak Verdi klasszikusának. ○

Sokan érzik nehezen követhetőnek az opera cselekményét, Galgóczy Judit szerint azonban nagyon is világos, mi zajlik a színpadon. „Ez egy Káin és Ábel-történet, szerelmi és ideológiai ellentéttel kísérve. A darab nehézségét inkább az okozza, hogy öt főszereplője van, így az előadás feladata vagy az, hogy kiválasszon ezek közül egyet, vagy pedig a pontos motivációkat kell világosan megindokolni. – A rendező más szempontból is mainak érzi a trubadúr szereplőinek konfliktusait. – A mű figurái szinte kivétel nélkül mind elbeszélésekből ismerik saját sorsukat, ahogyan napjainkban sincs senkinek ideje megállni és megkérdezni, hogy ő maga ki is valójában. Vagy elmesélték nekem ezt, vagy van róla egy

elképzelésem. Ennek folyamányaként a cselekedeteim besodorhatnak egy olyan történetbe, ami az események előrehaladtával agyrémemmé változik, és a végén már nincs lehetőségem kérdezni. Egyszerűen csak megölöm a testvéretem.”

Az előadás koncepciójába illeszkedően Juhász Katalin mai öltözeteket idéző jelmezei és egymásba illeszthető, többfunkciós, hatalmas bejáratokból álló díszletei is az opera jelenidejűségét kívánták hangsúlyozni. „A kapuzatok egymásra nyíló színházi portálok is egyben, amelyeknek a kialakításában és megjelenítésében a spanyol hatás is tetten érhető – magyarázza a koncepciót a rendező. – A néző nem számíthatott várakra és lovagokra, ez itt színház a színházban, a színházban és így tovább. De megidéztük a diktatúrák, a spanyol történelemből vagy a sztálini időkből is ismert, nagy

○ LÉTAY KISS GABRIELLA | Fotó: Nagy Attila

Mindennek eljön az ideje

A közelmúltban új szerepekben is feltűnő Komlósi Ildikónak igencsak sűrű a programja. A tavalyi évad végén a Magyar Állami Operaház Kamaraénekese címmel kitüntetett mezzoszopránt, aki március 15-én Kossuth-díjat kapott, „útközben” sikerült utolérni.

Pallós Tamás

○ AZ ÁRNYÉK NÉLKÜLI ASSZONY | Fotó: Herman Péter

○ AIDA | Fotó: Pályi Zsófia

– Márciusban *A trubadúr* Azucenájaként lépett fel az Erkel Színházban, ahol decemberben az *Angelica nővér* formabontó Hercegnőjeként aratott sikert.

– Amikor azt kérdezik, melyik a kedvenc szerepem, mindig úgy érzem, hogy az, amelyikben éppen benne vagyok. Nagyon el tudok mélyedni az aktuális feladataimban. A Hercegnővel kapcsolatban ugyanígy voltam.

A *Pillangókisasszony*ban nem énekeltem, nem vagyok Suzuki-típus, a Puccini-repertoárból így egyedül az *Angelica nővér* Principessája jöhetett szóba. Ha olyan rendezés lett volna, amelyben egy ősz, botra támaszkodó, merev járású, idős asszonyt kellett volna alakítanom, akkor nem biztos, hogy ennyire boldog lettem volna vele, de az Anger Ferenc által inspirált figura kivételes élménnyé tette számomra ezt a szöveget. Nagyon jól éreztem magam minden közreműködővel együtt, mert úgy véltük, hogy itt egy igazán erős előadás születik. A próba-folyamatot is onnan indítottuk, ahol a Hercegnő megjelenik a darabban. Egy negyvenöt-ötven éves, unott, fennhéjázó, de nagyon elegáns, aristokrata nőt kellett játszanom.

– Láthatóan-hallhatóan nagyon tudatosan és gondosan alakítja a pályafutását.

Budapest, 2016. március 15. | Komlói Ildikó operaezenekeső, a Magyar Állami Operaház magánénekesé átveszi a Kossuth-díjat Áder János köztársasági elnöktől a Kossuth- és Széchenyi-díjak, valamint a Magyar Érdemrend kitüntetései ünnepélyes átadásán, az 1848-49-es forradalom és szabadságharc évfordulója alkalmából a Parlament kupolacsarnokában 2016. március 15-én. Az államfő mellett Orbán Viktor miniszterelnök (j).
MTI Fotó: Bruzák Noémi

© A RAJNA KINGSE | Fotó: Rákossy Péter

– Ahhoz, hogy megújuljak, szükség van új szerepekre. Ha egy énekes nagyon siet, és mindent azonnal habzsolni akar, nem lesz ideje arra, hogy igazán „azonosulni” tudjon az adott figurákkal. A hangnak is megvan a maga érési folyamata. Sokszor elmondtam már: annyira szeretek énekelni, hogy nem engedhetem meg magamnak, hogy tönkremenjek. Nem az a mezzoszoprán vagyok, aki már harmincévesen készen állt a nagy volumenű, sötét tónusú hanggal... Számomra mérvadó a művészi érés-formálódás, érzelmi és technikai értelemben egyaránt. Ahogy haladok a karrieremben, egyre fontosabbnak tartom az igazi kihívásokat, a színészi feladatokat és a megformálás módját. Mára a különös modern rendezések váltak trendivé.

– Verdi-repertoárja tavaly bővült a szentpétervári Mihajlovszkij Színházban először énekelt Trubadúrral. Miért várt vele eddig?

– Ahogy az Angelica kapcsán említettem, nem vonzanak a sztereotípiákat követő, sematikus figurák, és valójában nem is a színház, hanem a darabot rendező Dmitrij Csernyakov hívott meg. Különleges színészi készséget igénylő, felkavaró produkció volt, amelyben Azucena gazdag nőként jelenik meg, aki kibérel egy kastélyt. Itt

a vendégeivel felidéz egy régi történetet és megpróbálják megfejteni, hogy annak idején mi történhetett. Közel állt hozzám Csernyakov felfogása, az általa kigondolt, középkorú, mondén Azucena személyiségének összetettsége és gazdagsága. Valójában ő A trubadúr főszereplője; ő képes arra, hogy „levezzesse”, illetve befolyásolja a történeteket. Izgalmas személyiség, aki mintha előre megírta volna a forgatókönyvet; begyakorolja a feladatát, s amikor eljön az ideje, játékba kezd...

– Tavasszal Budapesten énekelt ugyanazt a szerepet egy új produkcióban.

– Vártam a közös munkát Galgóczy Judittal. Nem készültem fel a koncepciójából, nem néztem meg a tavalyi miskolci fesztiválon bemutatott rendezését, mert bíztam benne, hogy a pszichológia szempontjából közelítjük meg a darabot. Általában olyan közegben érzem jól magam, ahol a hangom mellett és a zeneiségen túl a színészi voltom is kellőképpen kibontakozhat. Közben, február végén, március elején, még Aidák vártak rám. Maximalista vagyok, fontos számomra, hogy elég időm legyen a felkészülésre, ezért örülök, hogy kint már énekeltem ezt a szöveget, mert a tapasztalat, a gyakorlat sokat segített. Tudtam, hol vannak a nehézségei, hol mennyit

kell adnom. Néha úgy éreztem, hogy gombóc nő a torkomban a sírhatnék-tól, annyira megrázó ez a történet; különösen Azucena elbeszélése. Ebben az operában nagyon lényeges az a bizonyos Janus-arc.

– Kevésé köztudott, hogy Ön a Veronai Aréna történetének legtöbbet foglalkoztatott magyar művésze. Tíz éve, 2006 óta rendszeres fellépő ott. Idén is megy?

– A tervekről szólva: ismét hívtak a *Carmenre*, illetve az *Aidára* is, utóbbi azonban most nem a Zeffirelli-, hanem a de Bosio-féle rendezés lesz. Felmerült az is, hogy szeretném-e A trubadúrt, de úgy voltam vele, hogy amíg az Arénában Carmenként gondolnak rám, addig maradok annál. Ahogy az Operaházban, úgy Veronában is minden este egy csodával ér fel; az előadók ugyanúgy részesülnek a varázslatból, ugyanúgy töltekezhetnek, ahogy a közönség soraiban ülök. Hálás vagyok, és köszönöm az életnek, hogy részese lehetek ennek. ○

Gyerekjáték

○ DECSI ANDRÁS, SZÉLL CECÍLIA,
ZEMPLÉNI ESZTER, KELEMEN DÁNIEL,
TÖRÖK ÁGNES, SZÍVÓS KÁROLY
Fotó: Pályi Zsófia

Énekes a bábban, színpad a színpadban, báb a bábban, báb a kivetítőn, színpad a bábban. Alsó tagozatosoknak készült az Operaház Királyi Lépcsőházában Mozart vígoperája, a Szóktetés a szerájából átdolgozott verziója Szökdelés a szerájból címmel.
Rick Zsófi

A Moltopera a tavalyi évadban ugyanezen a helyszínen nagy sikerrel játszotta *A lakatlan sziget* című Haydn-operát, egyértelmű volt tehát, hogy Ókovács Szilveszter főigazgató az idei szezonban is koprodukciós lehetőséget kínál a társulatnak. Szintén az ő ötlete volt, hogy az előadást Novák János, a Kolibri Színház igazgatója állítsa színpadra. A Kolibrin évekkel ezelőtt a Szívós Károly–Török Ágnes bábszínész-házaspár színre vitte már ezt a művet, ők alakították és énekeltek az összes szerepet. Cseh vezetőpálcás marionettbábukat használták, így több bábót is tudtak egyszerre mozgatni. Ezt a technikát alkalmazták most is, ám a színpadkép (mivel nemcsak bábok, hanem opera-énekesek is játszottak) hungarocellból készült, gyönyörűen festett óriásbábokkal lett teljes – az énekesek ezekbe bújva személyesítették meg a szereplőket.

Az óriásbábok alját kinyitva pedig apró bábszínpadok bukkantak elő, ezek adták a marionettjáték helyszíneit Orosz Klaudia látványtervei szerint.

Novák János többször is rendezett már operát az ifjabb korosztálynak. Azt állítja, mindenről lehet velük beszélni, a szerelemtől, a halálról, a hazugságról, csak úgy kell megragadni a lényegét, hogy ne terheljük túl őket. Sőt a zeneiséget sem kell háttérbe szorítani a cselekmény, a mozgalmasság, a humor javára. „Azt vettem észre, hogy minél inkább zenei gesztusokhoz kapcsolódik a színpadi cselekmény, a gyerekek figyelme annál könnyebben odaragad. Ha a szcenikai megoldások jók, akkor a látvány és a muzsika egymás hatását erősíti, így bármerre is kalandozik el a tekintetük, a színpadi és zenei események magukkal ragadják őket.

Ezúttal három síkban, énekesekkel, bábokkal és kivetítve is követhető volt a cselekmény.”

A Tóri Csaba vezényelte előadás énekeseit a Moltopera stábjából választották, ami tulajdonképpen egy rendkívül rugalmasan működő, független társulat. Nincsenek állandó tagjai, hanem körülbelül negyven fiatal, különböző szerepkörű operaénekesrel dolgoznak, közülük kerülnek ki az egyes produkciók szereplői. Ez a laza szerkezetű csapat évről évre változik, hiszen egyesek külföldre mennek, vagy leszerződötti őket akár az Opera, akár valamelyik vidéki színház operatagozata. Szokatlan méretű volt számukra a Szökdelés a szerájból, ők ugyanis kevés eszközzel, kevés díszlettel szoktak dolgozni, hogy az előadásaik szinte bárhol eljátszhatók legyenek, a nagy befogadóképességű kulturális intézményektől a romkocsmákig.

○ SZÍVÓS KÁROLY,
ÁGOSTON LÁSZLÓ
Fotó: Pályi Zsófia

○ TÖRÖK ÁGNES, SZÍVÓS KÁROLY
Fotó: Pályi Zsófia

Ezúttal öt fiatal énekesrel találkozhatunk a gyerekek. Az egyik szerelmespárt (Konstanze és Belmonte) Széll Cecília és Turpinszky Gippert Béla alakította. Mindketten játszottak már a Moltoperában: Széll A gyermek és a varázslat című Ravel-operában énekelt koloratúr szólamokat, Turpinszky pedig többek közt a *Parasztbecsületben* Turiddut formálta meg a Pécsi Nemzeti Színházban tartott előadásukon.

A másik szerelmespárt (Blonde és Pedrillo) Zemlényi Eszter és Decsi András formálta meg. Utóbbi a Moltopera egyik alapítója, a friss Fischer Annie ösztöndíjas Zemlényi pedig Zerlinaként került e közösségbe két évvel ezelőtt. Az Ozmint játszó Kelemen Dániel neve ismerős lehet a színházba járók körében, az Operaház mellett szinte nincs olyan

○ ZEMLENYI ESZTER | Fotó: Pályi Zsófia

vidéki társulat, ahol ne énekelt volna az elmúlt években, de rendszeresen feltűnik az Operettszínházban, és időnként független produkciókban is látható. „Rendkívüli mélységekkel megáldott basszus – mondta róla az itt és most Szelim basát alakító Ágoston László –, Ozmin pedig hanganyagát tekintve az egyik legmélyebb szerep. E hangfaj képviselőinél a nagy D a sarkalatos pont, Daninak viszont még ez alatt is vannak mélységei. Örülök, hogy ilyen erős csapatot sikerült összeállítani ehhez a remek produkcióhoz!” ○

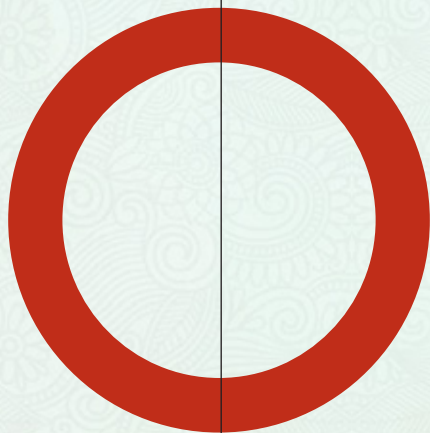

○ DECSI ANDRÁS, SZÉLL CECÍLIA,
ZEMLENYI ESZTER, KELEMEN DÁNIEL,
SZÍVÓS KÁROLY, TURPINSZKY GIPPERT BÉLA
Fotó: Pályi Zsófia

Premier

Lépcsőházi közjáték

Egy huszonhárom esztendőes zeneszerző remekműve egy ugyancsak huszonhárom éves rendező színrevitelében: a fiatalos hangulat már jó előre biztosítottnak tekinthető *Az úrhatnám szolgáló* április 2-i premierjén.

László Ferenc

„A híres zenetanár, Francesco di Feo tanítványai közt volt egy húszesztendős növendék, Pergolese (!), finom idegzetű, egzaltált fiú.” Jókai Mór különös hangulatú, kései regénye, az *Öregember nem vénember* lapjain bukkan fel e bevezető mondattal a 18. századi zeneirodalom rövid életű zsenije, Giovanni Battista Pergolesi (1710–1736). Jókai ezt követően annak bús és mélyen romantikus anekdotáját meséli el, hogy miként is halt bele az itáliai zeneszerző legutolsó egyházzenei műve, a híres *Stabat Mater* megkomponálásába. A párhuzam szinte fölkinálja magát: az önmagát elemésztő, tudóvészben elhalt Pergolesi mintha a *Requiemet* halálos ágyán kottapapírra jegyző Wolfgang Amadeus Mozart előképe lenne. S ha jobban megnézzük, nem is csak ezen a gyászos végponton, hiszen a korán nyilvánvalóvá vált sokoldalú muzsikusi tehetség vagy az operakomponálás iránti szenvedély éppúgy rokonítja e két mestert, akárcsak a fájdalmasan rövid életű ténye. S amit a vígopera műfajában végbevitt, azzal Pergolesi valóban múlhatatlan szolgálatot tett az utókor komponistái számára, és ezzel egyszersmind előfutárává vált Mozartnak és megannyi más, későbbi pályatársának is.

Mert bár az ifjú Pergolesi váltig komoly operákkal, azaz opera seriákkal akarta elnyerni az igényes nápolyi közönség tetszését, mégis sokkal inkább azokkal a víg művecskékkel aratott átütő színházi sikert, amelyeket csupán felvonásközi mulatság, intermezzo gyanánt bocsájtott az egyhangúságot rosszul tűrő publikum elé. *A büszke fogoly* – ma már ez a cím jobbára csak onnan lehet ismerős, hogy e háromfelvonásos (gót és norvég királyt meg dán herceget felvonultató) opera seria szüneteiben mutatták be 1733-ban Pergolesi hamar híressé, sőt legendássá váló intermezzóját, *Az úrhatnám szolgálot*. S habár az utóbbi években, nagyjából az ezredvég óta észrevehetően megindult Pergolesi komoly dalműveinek (újra)felfedezése, azért máig ez a jószerint puritán egyszerűségű, vidám dalmű dominálja a rövid életét végigbetegeskedő, s mégis oly napfényes zenét komponáló Pergolesi zenés színházi emlékezetét.

Egy zsémbes idősebb úr, az ő tűzről-pattant szolgálólánya meg a lánnyal cinkos (szólam és szöveg nélküli) szolgál: mindössze csak három szereplője van ennek a világbíró kisoperának. És hozzá a történet sem valami bonyolult: a ravasz Serpina

az uralma alá és egyúttal a házasság jármába hajtja gazdáját, Ubertót. Rövid nyitány, négy ária, egy kettős, kis ariosók és persze recitativók – egy elbűvölően elegáns mű igazán csekély mennyiségű hozzávalói, amelyek azonban előadók és egyeből színházművészek számára egyaránt hálás játéklehetőségek egész sorát kínálják fel.

Pergolesi vígoperája ugyan a közmegegyezés szerint örökifjúnak ítélnélhető, ám azért az sosem árthat, ha a mindenkori előadás életre hívói maguk is fiatalok és frissen tekintenek a 18. századi huszonéves alkotására. Így lesz ez most áprilisban az Operaház Királyi Lépcsőházában is, ahol Varsányi Péter, a Színház- és Filmművészeti Egyetem rendező-bábrendező szakos hallgatója irányítja majd a színrre állítás munkáját. A lépcsőaljli játékot tehát egy huszonhárom esztendőes rendező fogja vezetni, s éppily rokonszenvesen hamvas művész a látványtervezés munkájára vállalkozó Bobor Ágnes is. Sáfár Orsolya és Kiss András pedig Serpina és Uberto (fő)szerepeiben egyszerre garantálja majd az előadás fiatalossága mellett a játék humorát és a szólamok megszólaltatásának könnyedségét és oly kívánatos kultúráját is. ○

Fotó: Nagy Attila

Több mint hódolat

A Magyar Állami Operaház idén is határon átívelő gálaműsort rendez a két éve elhunyt balettművész, a Magyar Nemzeti Balett egykori főtanácsadója, Nagy Iván tiszteletére. Ezen az estén egy új, fiatalok számára alapított elismerés is méltó tulajdonosára lel.

Braun Anna

A március utolsó napjára szervezett gála vendégeként Budapestre érkezik Yonah Acosta, a kubai származású, de az Angol Nemzeti Balett társulatának táncosa, aki nagybátyja, a neves Carlos Acosta nyomdokain haladva szintén nagyívű karrierre számíthat. Ritkán írnak tánc történelmet már a próbákon, esetében mégis ez történt, amikor tavalyelőtt nagybátyjával együtt készült fel arra a produkcióra, amelyben Carlos Acosta Rómeó, Yonah Acosta Mercutio szerepében brillírozott, Júliát

pedig az Angol Nemzeti Balett művészeti vezetője, az akkor épp negyvenedik életévébe lépő Tamara Rojo formálta meg. Yonah Acosta 2011-ben az angol együttes szólótáncosa, majd 2014-ben vezető táncművésze lett, az elmúlt néhány évben pedig a balettirodalom klasszikusaiban mutatta meg magát. Budapesten a Royal Ballet szólistájával, a koreai származású Yuhui Choeval táncolja majd van Dantzig-van Schayk-Csajkovszkij *A hattyúk tava* című művéből a fekete hattyú pas de deux-jét, mégpedig egy különleges változatban. Előadásukban látható majd Petipa-Drigo *Talizmán kettőse* is.

A Norvég Nemzeti Balett másik kubai származású sztárja is a magyar főváros vendége lesz ezen az estén: Yoel Carreno a Magyar Nemzeti Balett táncművészeivel, Elizaveta Cheprasovával adja elő a *Kalóz pas de deux*-t, amit Anna-Marie Holmes

○ IVAN ZAJCEV | Fotó: Mihajlovskij Színház

koreográfus és Solymosi Tamás balettgazgató állít színpadra, idén először.

Fellép a Mihajlovskij Balett vezető táncosa, Ivan Zajcev is, aki korábban Boris Eifman balettszínházában dolgozott. Eifman akkor figyelt fel a fiatalemberre, amikor 2009-ben részt vett a moszkvai nemzetközi balettversenyen. Zajcev akkor nem kapott helyezést, de elkezdhetett dolgozni a világhírű orosz koreográfussal és 2010-ben ő lett az Arabesque Nemzetközi Balettverseny fődíjasa. Partnere a gálán Angelina Voroncova lesz, aki a Moszkvai Balettakadémián végzett, majd a Bolsoj Balett együttesében kezdett táncolni Vlagyimir Vasziljev *The Curse of the House of Usher* (Az Usher-ház átká) című koreográfiájában. 2013-ban csatlakozott a Mihajlovskij Balettgyűtteshez. A pár előadásában most a *Don Quijote pas de deux*-jét és Duato-Schubert *Without Words* című művét láthatják az érdeklődők.

A Nagy Iván Nemzetközi Balettgálára a világ élvonalához tartozó táncművészek kaptak meghívást, de természetesen fellépnek a hazai közönség kedvencei, a Magyar Nemzeti Balett táncosai és a Magyar Táncművészeti Főiskola ifjú csillagai is. Az ifjak számára különleges meglepetést tartogat ez az alkalom, mert először adják át a Solymosi Tamás alapította Solymosi Művészeti Díjat. A kitüntetéssel a balettgazgató a felújított Diótörő-produkcióban részt vevő, fiatal művészek pályáját kívánja segíteni. „A diótörő az első nagyszabású előadás, amelyben koreográfusként részt vettem, és úgy gondoltam, hogy lemondva a jogdíjamról inkább a kiemelkedő teljesítményt nyújtó tehetségek támogatására fordítom azt. Nagy Iván volt az, akit a visszavonulását követően sikerült hazahívnom, hogy széles körű, a nemzetközi balettéletben szerzett szakmai ismereteivel segítse a Magyar Nemzeti Balett munkáját. 2014-ben bekövetkezett halálát követően a jelenlegi vezetés minden évben gálaestet rendez. Minőség, tisztesség, hitelesség, mondta mindig a Mester. Ezt

a gondolatot folytatva, az ő emlékéét ápolva szerettem volna kiemelni ezzel az elismeréssel azokat a fiatalokat, akik akár a karban, akár szólószerepben táncolva, de minőségi produkciót hoznak létre a színpadon” – árulta el Solymosi Tamás. ○

○ YUHUI CHOE | Fotó: ©ROH, Tristram Kenton

○ ANGELINA VORONCOVA | Fotó: Mihajlovskij Színház, Jack Devant

○ YOEL CARRENO | Fotó: Erik Berg

Önmagadon kívül nincsen számodra hely

A bizonytalanságra ítélt, félelmeivel együtt élő ember, aki bárhol is keres új otthonot, önmagától nem szabadul – két kultikus alkotás, egy film és egy könyv táncrea írt adaptációja szólítja meg ezzel a súlyos témával az Erkel Színház látogatóit a Space Fantasy című esten.

Braun Anna

○ PHILIP GLASS | Fotó: Raymond Meier

○ 4. oldali fotó: Stewart Cohen

Már harmincnégy éve, hogy meghódította a filmvásznat Godfrey Reggio az elidegenedésről, a modernitásról, és az egyensúlyvesztésről szóló experimentalista filmje, a *Koyaanisqatsi*. Ez a dialógus és narráció nélküli vizuális hangvers ugyanakkor ma is legalább annyit mond el az életünkről, mint bármelyik kortárs regény, zenéjét pedig a kor legizgalmasabb komponistája, Philip Glass szerezte.

„Lebilincselő barokk képi és érzelmi világ, lenyűgöző muzsika jellemzi a filmet, amiről az a benyomásom, hogy mindenki tudatába beleivódott. Rám a képeknél is intenzívebben hatott a zenei élmény, mert olyan erős a textúrája, hogy most is nyugodtan kapaszkodhatok belé – Barta Dóra koreográfus szavai ezek, aki az eredeti zeneműre írt, *Megbolydult bolygó* című egyfelvonásos táncművét állítja színpadra az Erkelben. – Szerintem a világ az elmúlt harminc évben sokat változott, mára már evidencia ez a gépies, technikától meghatározott élet. Számomra ebben a műben maga az ember az érték, és az ő viszonya a környezetéhez, s azokhoz a látható vagy épp láthatatlan veszélyekhez, amelyek Damoklész kardjaként lebegnek a feje felett. A ma élők egyensúlytalanságát a bizonytalanság, az állandóan rajtuk kívül keletkező konfliktusok, a nélkülik irányított háborúk okozzák. Ezért ebből az új életérzésből kiindulva próbáltam megfogalmazni és így korszerűvé tenni a darabot” – mondja Barta Dóra, aki igyekezett inkább nem reprodukálni, nem tükrözni a filmet. A központi témát a fenyegetettség-tudatban élő bizonytalan és kiszolgáltatott egyén kapcsolataiban találta meg, amelyhez

érzelmeiben gazdag táncot és Glass zenéjéhez hű, minimalista környezetet illesztett.

De vajon mennyire minimalista ez a zene? Operák, szimfóniák, táncművekhez rendelt zenedarabok, fúziós zongoraművek – a világhírű komponista, Philip Glass nemcsak tökéletesen alkalmazza, hanem alapvetően meg is határozza korunk intellektuális életét. Munkáit valóban a minimalista stílushoz szokták sorolni, de ő maga így nyilatkozott erről, amikor 2014-ben a fővárosban járt: „Ha átlendülsz a műfaji korlátokon, az épp ugyanolyan, mint amikor különböző kulturális háttérrel rendelkező kínai, indiai vagy mondjuk ausztrál emberekkel ülsz le zenélni: rettentően inspiratív. (...) Ezért sem szeretek kategorizálni, amit én játszom, az nem komolyzene és nem könnyűzene. Manapság leginkább global music-nak nevezik, ez pedig, azt hiszem, kellőképp kifejező.”

Glass-t nemcsak a filmvilág, de a táncművészet szereplői sem hagyták feladat nélkül. Repetitív zenei struktúrái kreatív szabadságot adnak a koreográfusoknak, így komponált már balettenét és dolgozott kortárs táncosokkal (*12 Pieces for Ballet, Les Enfants Terribles, In the Upper Room, Phaedra, The Witches of Venice*), a New York City Ballet pedig rendszeresen műsorra tűzi a Jerome Robbins tánctervei alapján készült *Glass Pieces* című darabot.

Az ember a Marson is ember

„Nem szól és nem is szólhat másról a *Marsbéli krónikák*, mint az emberről, aki próbál új teret találni a világűrben, aki igyekszik új életet kezdeni máshol, aki ráébred arra a nyilvánvalóságra, hogy bárhova is megy, bármibe is

kezd, mindig önmagát hordozza. Cipeli magával a saját tulajdonságait, a saját démonait. Akárhova érkezik, mindig újra és újra elkezd ugyanazt építeni, és ugyanazt rombolni – Földi Béla koreográfus így vall arról a táncba írt sci-firől, ami logikus folytatásaként egy estén lesz látható a *Megbolydult bolygóval*. A történet szerint az embernek mennie kell a kizsigerelt és kiábrándító állapotba juttatott Földről, hogy meghódítsa például a Marsot. – Megpróbáljuk behívni azokat az alapérzelmeket, amiket akkor élünk meg, ha a világűrrel, a marslakókról van szó. A mi marsbéli élőlényeink is finomabb érzékszervekkel lesznek megáldva, telekommunikációs képességgel is felruházzuk őket, de mégis sokféle módon hasonlítanak majd ránk. Például a fenyegető problémákra ők sem találnak más megoldást, csak az agressziót.”

Ray Bradbury *Marsbéli krónikák* című novellafüzére is kultuszt teremtett, a hozzá írt zene pedig három évtizede nem veszít vonzerejéből. A koreográfus olyannyira hű marad a híres *Solarishoz*, hogy a zenekari árokban megbújva az együttes maga is részt vesz az előadáson. A Marssá alakított színpadon tizenkét táncművész kelti életre az eredeti történeteket, olyan előadást hozva létre, amiben egyszerre jelenik meg a földi harmónia, a mély intellektuális mondanivaló és a klasszikus esztétikával összefonott kortárs tánc. ○

Ha egy, az eredetileg csillagászati távcsövekhez kifejlesztett, különleges objektívval felszerelt fényképezőgépet állítanánk az Operaház tetejére, amely az ország legújabb előadásairól készítené nagylátószögű felvételt, hasonló képet kapnánk, mint amit a *Primavera*, a *Pas de quatre* és a *TáncTrend* eseményein láthatunk. *Filip Viktória*

Halszemoptika

○ GYŐRI BALETT: UNEVEN [KIZÖKKENT] - GYURMÁNCZI DIÁNA, DAICHI UEMATSU
Fotó: Szabó Béla

Friss, vidéki levegőt hoz a tavasz a fővárosba a legnagyobb határon inneni és túli magyar színházak zenés produkcióival. „Az Erkel nem az Operáé, hanem az egész országé” – mondta Ókovács Szilveszter a teátrum újraindításakor, amely azóta igazi közösségi térként funkcionál. A vidéki operajátszás támogatásának jegyében a színházak új bemutatóit láthatják az érdeklődők a Primavera egyhetes, immár negyedszer megrendezett sorozatában. Idén elsőként a Szegedi Nemzeti Színház mutatkozik be április 5-én az Alföldi Róbert rendezte *A varázsfuvola*val. Másnap a Győri Nemzeti Színház művészei lépnek fel a *Háry Jánossal*, amit Kerényi Mihály visz színre. A Kolozsvári Magyar Opera ezúttal a *Sámson* és *Delila* című, Korcsmáros György

rendezte operával, a Miskolci Nemzeti Színház pedig a *Toscával* jelentkezik, Kesselyák Gergely instrukciói szerint. Április 9-én a Nadine Duffaut rendezte *Traviata* csendül fel a debreceni Csokonai Nemzeti Színház előadásában. A zárónapon a Pécsi Nemzeti Színház Nagy Viktor rendezésében a *Parasztbecsület* és az *Egy pohár víz* című Faragó Béla-Háy János darabot mutatja be.

Három éve Erkel Ferenc születésnapján a *Pas de trois* balettesttel, három hazai együttes részvételével vette kezdetét az Erkel Színház új korszaka. A 2014-től a négyessé alakult eseményt idén is nagy várakozás előzi meg – nemcsak a nézők részéről. „A kezdeményezés, amelyet az Opera főigazgatója, Ókovács

Szilveszter és a Magyar Nemzeti Balett igazgatója, Solymosi Tamás indított el 2013-ban, azt a fajta nyitottságot tükrözi, ami a Ház egész szemléletére jellemző – mondta el az *Opera Magazin*nak Kiss János, a Győri Balett igazgatója. – Nagy megtiszteltetés és fantasztikus élmény volt számunkra, amikor az Erkel Színház újraindításán felléphettünk a Pécsi Balett és a Magyar Nemzeti Balett társulatával. A *Pas de quatre* mindig különleges élmény, egyfajta demonstráció a táncművészetért, az együttműködésért, a tiszteletért. Nagyra értékelem ezt a fajta közös gondolkodást, mert jól tesz a művészeknek, az együtteseknek, az alkotóknak, és akikért mi mindnyájan vagyunk, a nézőknek. Örülök, hogy minden évben találkozhatunk!

○ TOSCA - MISKOLCI NEMZETI SZÍNHÁZ | Fotó: Éder Vera

Juronics Tamás, a Szegedi Kortárs Balett művészeti vezetője szerint „nagyszerű kezdeményezés, hogy a Magyar Nemzeti Balett társulata mellett az ország három legnagyobb együttese is megmutatja magát ugyanazon a színpadon. Egy ilyen kiemelt táncesemény a szakmai visszhang miatt is jelentős, hiszen sosem elég a tánc ügyét, a táncművészet szépségét népszerűsíteni, és ebben egy ilyen összefogás sokat tud segíteni. A darabválasztásnál a legfontosabb szempont a hosszúság, ezen túl igyekszünk mindig friss, lehetőleg kortárs zenére készült művet bemutatni, amiben művészeink művészi és tánctechnikai kvalitásaikat is bizonyíthatják. Idén e sokféle kritériumnak a *Mimikri* felelt meg. Az egyébként elszigetelt munkában hasznos, hogy találkozhatunk, láthatjuk egymás koreográfiáit, azt, hogy ki merre tart éppen. Az emberi gesztus is lényeges, hiszen kifejezi az érdeklődést, a nyitottságot egymás iránt, ugyanakkor a közös

Műsorválasztásunk koncepcióját az újszerűség és a korszerűség jellemzi. Idén a nemzetköziség szellemében a spanyol származású, a világ számos, jelentős társulatánál alkotó koreográfus, Cayetano Soto egyik alkotását, az *Unevent* mutatjuk be. Ez óriási erőpróbát és izgalmas feladatot jelent a táncosainknak. Nagyon szép emlékem a korábbi esztendőkből, amikor azt láthattam, hogy a művészek érdeklődve figyelik egymást a kulisszák mögött. Egymás riválisai vagyunk, de ez egy egészséges versengés. Óriási dolog, ha tudunk örülni egymás sikerének, legyenek azok pécsiek, szegediek vagy budapestiek. Egy táncos szakmai élete, az az idő, amit a színpadon tölthet, olyan rövid, hogy nem lehet másképp megélni, csak teljes odaadással és maximalizmussal.”

○ GYŐRI BALETT: UNEVEN - TATIANA SHPILOVA,
SEBESTYÉN BALINT HARANGOZO-DÍJAS
Fotó: Németh Mihály

○ PÉCSI BALETT: ORFEUSZ PILLANTÁSA - ÚJVÁRI KATALIN, TUBOLY SZILÁRD
Fotó: Windy László

gondolkodást, a közös célok meglétét is feltételezi. Ezek a társulatok komoly szakmai munkát végeznek, kiemelt bástyái a magyar táncéletnek. Közös megszólalásuk nemcsak abból a szempontból jó, hogy a nézők egy fantasztikusan színes előadást láthatnak, hanem az üzenet okán is: a táncművészet összetett, de egységben működő művészeti ág, a 21. század legizgalmasabb színházi formanyelve.”

„A Magyar Nemzeti Balett meghívása önmagában is megtiszteltetés. Komoly presztízsértéke van ennek a fellépésnek, hiszen az ország legjobb professzionális táncgyűtteseivel egy nagy múltú fővárosi színházban, óriási közönség előtt mutathatjuk meg magunkat – ezt már Vincze Balázs, a Pécsi Balett igazgatója mondta. – A Pécsi Balett ötvenöt éves hagyományait követve az innováció és a tradíció egységét figyelembe véve választjuk a társulat adott időszakát jellemző produkciók

közül a lehető legprogresszívat, idén az *Orfeusz pillantása* című Cameron McMillan-koreográfiát. Egymás munkáit látni inspiráló, és amennyiben a másik jó előadással áll elő, az mindenképpen tiszteletet, elismerést vált ki a társulatok, táncművészek között, és ez jó hatással van a táncélet dinamikájára. A legfontosabb azonban, hogy ezeken az estéken úgy tudjuk megmutatni szakmánk egységét, hogy közben a közönség négy egészen különböző stílust, temperamentumot és gondolatiságot lát.”

A Pas de quatre előestéjén, április 29-én a kortárs tánc képviselői kapnak lehetőséget a bemutatkozásra. A Badora Társulat premierrel készül, amelyről Barta Dóra művészeti vezető és koreográfus így nyilatkozott: „Az Opera a legmagasabb szakmai minőséget képviseli, természetesen a legnagyobb örömmel fogadtam az Erkel Színházban való szereplés lehetőségét. Az *Ördögromok* című táncművem alkotásánál arra

törekedtem, hogy a színpadi adottságokhoz mérten látványos és egyben bensőséges előadással jelenjen meg az együttesem. Egy ilyen este szakmai szempontból rendkívül inspiráló helyzet. Minden művész számára igazi kihívás, megtisztelő feladat. Úgy vélem, hogy ez a bemutatkozás meghatározó mérföldkő lesz a Badora Társulat életében.”

Az est másik fellépője a Miskolci Balett lesz. „Rendkívüli megtiszteltetés és szakmai elismerés, hogy ilyen rangos fellépők között részt vehetünk ezen a neves rendezvényen – állítja Kozma Attila művészeti vezető. – A társulatunk mindössze hároméves, fiatalokból áll, így az a fajta odafigyelés, ami az Opera és Solymosi Tamás részéről tapasztalható, felemelő számunkra. A *Fellini Etűd* című koreográfia, amit erre az estére választottam, kezdetben stúdió-előadás volt. Olyan témát kerestem, ami bár »benne van a levegőben«, mégis mélyebb aspektusai vannak, és a történet karakterei jól formálhatók. Így jutottam el Felliniig, a férfi–nő kapcsolatig és annak nem hétköznapi ábrázolásáig, hogy egy viszony hogyan tud jó irányba változni. Bár a következő hónapokban számos fellépésünk lesz külföldön is, a TáncTrenden való részvétel fontos téma a táncosaim között. Ez egy lépcsőfok, ami olyan szakmai kihívást jelent számunkra, amire fel kell készülnünk. Valójában ilyen célokért érdemes dolgozni egész évben.” ○

○ SZEGEDI KORTÁRS BALETT: MIMIKRI
Fotó: Dusha Béla

Szamos a kultúráért

Idézet Cziffra György: *Ágyúk és virágok* című könyvéből

„Hála állandóan változó rögtönzéseimnek, hírnevem az ínycsekek világában gyorsan elterjedt. Majdnem naponta eljöttek, hogy valami finom habos indiánert vagy rumos süteményt egyenek. A lehető leghosszabb ideig tartson a gyönyörűség, és szívesen fogyasztottak hozzá egy ujjnyi Mozartot, egy uncia Chopint és egy jó csészényi Cziffra-féle bécsieskedést, amit szokásom szerint minden előkészület nélkül, frissen tálaltam.”

A Szamos Marcipán legújabb desszertje egyszerre elegánsan dekoratív, és gyöngéden emlékeztet a viztuóz zongorista kalandos kávéházi korszakára.

Cziffra szelet mazsolával, meggyvelővel

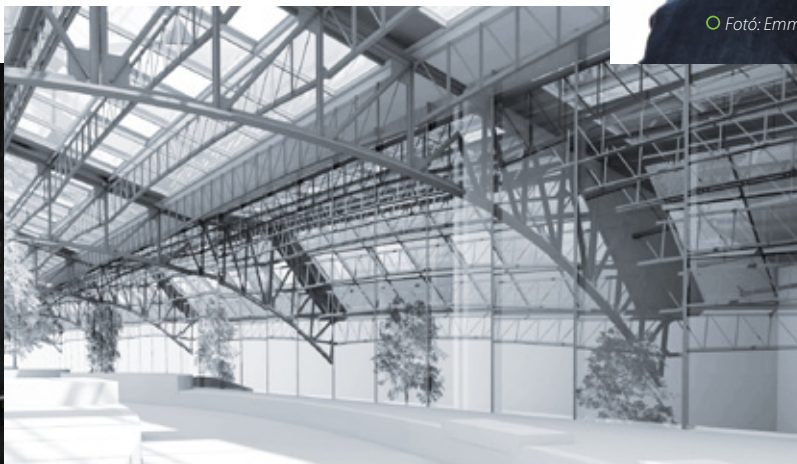
Homage
- azaz hódolat -
egy zseniális muzsikusk,
Cziffra György
zongorista életműve előtt.

Három küzdelmes év

Amikor egy hétfő esti órában az irodájában találkoztam Virág Péterrel, az Opera újonnan kinevezett műszaki igazgatójával, kicsit meg voltam lepve, hogy egy fiatalember fogadott – aki mögött máris jelentős tapasztalatok állnak. *Mesterházi Gábor*

Fotó: Emmer László

Fotó: Nagy Attila

– 2000-ben gépészmérnökként végzett, 2010-ben közgazdász szakmérnökként másoddiplomás szerzett, csaknem egy évtizedig volt a Duna TV-nél üzemeltetési osztályvezető, de dolgozott kivitelező cégnél is. A pályázata beadásakor mit várt az új munkától?

– Azt hittem, nem esik messze a televíziózástól, de azóta rá kellett jönnöm, hogy tévedtem. A műszaki igazgató az Opera egyik legnagyobb létszámú területének vezetője, jelenleg 407 fő dolgozik a kezem alatt: a sminkesek, fodrászok, kellékesek, díszletkészítők és -építők, világosítók, a jelmezkészítő-műhelyek, a biztonsági szolgálat, az informatika, a gondnokság, a teljes üzemeltetés hozzám tartozik.

– Ezek a területek fognak kiköltözni az Eiffel-házba.

– Nemcsak az a kihívás, hogy egy telephellyel bővülünk, hanem a műszaki igazgatóság gerincét adó nagy táruk kiköltöztetése is komoly erőpróba lesz. Gondolok itt a díszletkészítőkre, az asztalos-

lakatos-, festő-, jelmezkészítő-műhelyekre, az összes varrodára, amiből jelenleg kettő van, egy itt, az Operaházban, a másik az Erkelhez közel, a Kenyérmező utcában.

– Valamiféle ügyeleti rendszer marad majd a játszóhelyeken?

– Az Opera felújítás előtti felmérése során dől el, melyek azok a funkciók, amelyeket nem tudunk százszázalékosan áttelepíteni. Díszletkarbantartásra, kisebb, helyi javításokra például kell hagynunk helyet, de a műhelyek 98%-a kivonul az Operaházból, mert jelenleg az épület méreteit tekintve a lehetőségek határát feszegetjük. Csoda, hogy a pincében lévő asztalosműhelyünkből hatalmas méretű eszközök kerülnek ki és a lakatosműhely sincs olyan magas, mint amekkora elemeket gyártunk, így a színpadon kívül nincs hely ezeket kipróbálni. Az Eiffel Műhelyházban azonban erre meglesz a lehetőség, mert ott egymás mellett helyezkedik majd el a festő-, asztalos- és lakatosműhely, valamint egy összeszerelőtér.

– Így lehet majd a díszletek közt próbálni.

– Ez az Eiffel Műhelyház nagy lehetősége: a próbacentrum. Az Operaház színpadával megegyező méretű színpadon, a 300 néző befogadására alkalmas óriási teremben majdnem teljes díszletben tudunk „kísérletezni”. A teljes technológiát ugyan nem tudjuk egy az egyben odaépíteni, de a díszletjelzéses próbák nagyon sokat fognak jelenteni. A zenekar egy helyiséggel odébb dolgozhat, közben elkezdődhetnek a lejáró- és rend-, majd a díszletek közt a próbák, és elég lesz egy héttel a premier előtt bevinni a díszleteket a színpadra. A műszak már tudni fogja, melyik elem mihez fog csatlakozni, rövidebb lesz az itteni építési idő is.

– Kicsit olyan érzése van, mintha ismét egy külső vállalatot, kiszolgáló céget vezetne?

– Mintha a cégen belül is több vállalat lenne. Az egyik egy háttértámogató, a másik minden infrastruktúra működtetését végző intézmény.

Fotó: Nagy Attila

– Mi a nagyobb kihívás: az új rendszert megszervezni vagy az átmeneti állapotot kitalálni, üzemeltetni?

– Nem lehet a kettőt szétválasztani. Az új rendszert úgy kell kitalálni, hogy a jelenlegit is tudjuk működtetni. A költöztetés is nagy kihívás, illetve maga a felújítás sem jelent kisebb fejtörést.

– A felújítást külső cég végzi. Mennyire kell a műszaki igazgatóságnak részt vennie benne?

– Napi szinten, hiszen nem hagyhatjuk magukra a munkatársainkat. Az Eiffel-projekt kapcsán van egy tervezőiroda, egy műszaki tanácsadó iroda, amely az időzítésben, az anyagi tervezésben segít, a harmadik a lebonyolító és projektmérnöki iroda, aki összefogja az egészet, elvégzi az ellenőrzéseket, előkészíti a döntéseket, de a döntéshozatal

főigazgató úrral közösen nálunk van. Év elején egyébként elkezdjük az Operaház felújításának felmérését is, készül a megvalósítási tanulmányterv. A kettő azért függ össze, mert ami az Operaházból ki-, az az Eiffel Műhelyházba bekerül. Egy másik szempont, hogy konténeres díszlettárolásra kívánunk átállni, de ennek a logisztikáját is meg kell tervezni.

– Lehet-e valamit tudni az ütemezésről?

– Léteznek rajtunk kívül álló dolgok is. Tavaly december végére elkészültek a tervek, az építési engedélyhez egy dolog hiányzik: a terület rendezettsége. A telket az MNV Zrt.-nek meg kell osztania, erre kormányrendelet van. A bontások most fognak kezdődni, ami szintén a vagyonkezelő dolga. De hogy ne essünk késedelembbe, kormányrendelet-módosítást kezdeményeztünk,

hogy addig is megkaphassuk az építési engedélyt. Jó esetben április végére elkészülnek a kiviteli tervek, amikkel meg fogjuk pályáztatni a kivitelezőket is. Erre azért van szükség, mert az építési engedély alapján nem egyértelmű, hogy ki mit hogy értelmez, a kiviteli tervekkel azonban pontosan fogjuk tudni előkészíteni a részleteket, az anyagiakat is beleértve. Jó esetben június végére lesz kivitelezőnk, júliusban kezdődhet a munka, 2017. április 1-jén pedig sor kerülhetne az átadásra. A belakás, a költözés bizonyos elemei már hamarabb elkezdődhetnek, áprilistól már próbákat tervezünk, májusban már közönség előtti események is lesznek. Most neveztek ki egy olyan három évre, amiben annyi minden fog történni, mint amennyire az elmúlt három évtizedben sem került sor. Ez óriási kihívás számomra, aminek maradéktalanul szeretnék megfelelni. ○

www.fidelio.hu

fidelio

Ha komolyan szórakozik...

Lépést tartani, fáradhatatlanul

Az Opera pazar látványt nyújtó, gazdagon kidolgozott előadásai az ötlet megszületésétől a tervezésen és a kivitelezésen át a színpadra állításig szakemberek tucajainak gondos munkáját igénylik. Most a cipésműhelybe látogatunk el, ahol már egészen korán elkezdődik a munka – nem véletlenül.

Várhegyi András

Kopácsolás, csiszolás és varrógép zakatolása szüremlik ki a Révay utcai műhelyből, ahol már több mint fél évszázada működik az Opera cipészrészlege, alig pár lépésnyire az Andrássy úti dalszínháztól. Az apró helyiségben a dolgozók szokatlanul hamar kezdik a műszakot, hogy a szükséges javításokat el tudják végezni még a tíz órai próba előtt. Az előző este megsérült lábbeliket reggelente a főcipész, Pauscher Gyula gyűjti be, majd hat kollégája segítségével újra kifogástalan állapotba hozza azokat a művészek számára.

Mint megtudjuk tőle, a javításon túl fő feladatuk az Opera új bemutatóiban használatos topánok elkészítése, ami – tekintve, hogy egy évadban közel harminc premiert is tartanak – folyamatos és komoly elfoglaltságot jelent. „Az operák esetében előfordul, hogy külsős mesterembereket kérnek fel, de a balettcipők mind a mi munkánk eredményei” – teszi hozzá a főcipész.

Mielőtt egy énekes vagy balettművész számára lábbeli készül, mintát vesznek az illető lábáról, ami alapján az alapkaptafát a lábméretére állítják. Ez ma

már többnyire csak elnevezésében fa, ugyanis ezt is felváltotta a műanyag, amivel sokkal könnyebb bánni. „Van, aki eljön hozzánk, de sokszor én próbálom meg elcsípni a művészeket a próbateremben vagy az öltözőben, legyen szó Miklósa Erikáról, Rost Andreáról vagy a balettművészekről” – jegyzi meg Pauscher Gyula. Ha megvan a terv, a megvalósításhoz nagyjából három napra van szükség, tudjuk meg a felsőrészekkel foglalkozó Libor Évától. „Sokszor előfordul, hogy tegnapra kérik, de egy cipő nem lesz meg ennyi idő alatt, hiszen a benne lévő kéregnek rendszeresen meg kell száradnia, hogy tartson” – teszi hozzá.

Nem meglepő, hogy a balett-táncosok cipellőit használnak el a leg hamarabb, így ebből készül a legtöbb. Szerencsére ezeket viszonylag gyorsan le lehet gyártani, mert könnyű az anyaguk, a talpuk vékony és nem

használnak hozzájuk merevítőt. „Van, hogy egyszerre öt-hat előadást készítünk elő. Jelenleg a *Csipkerózsika* című baletthez való, barokkos jellegű lábbelikkel foglalkozunk, próbálunk olyan összetevőket választani, amik könnyűek. A mi munkánkban is fontos a »mintha«, egy csat esetében például nem használunk fémet, általában kartonpapírból készítjük el, de ez a zenekari árkon túl már úgysem tűnik fel” – meséli Pauscher Gyula.

Volt idő, hogy egyszerre tizennégyen is dolgoztak itt – emlékszik vissza Bokros László, aki 1983 óta tagja az Opera cipészcsapatának, és még arról is van tudomása, hogy korábban egy kékfestőüzem működött a helyükön. „A '60-as években költözött ide a műhely, előtte az Operaház alagsorában kaptak helyet e szakma jeles képviselői,

ahol elsősorban gyakorlócipőket készítették” – mondja. A szakma folyamatos átalakulásban van, a régi mesterek által lefektetett alapokon túl a megújulás létfontosságú, hiszen az egyre akrobatikusabb és nehezebb koreográfiákhoz a technikának és az anyagoknak is alkalmazkodniuk kell. A jövőbeni fejlesztések kapcsán Pauscher Gyula abbéli reményének ad hangot, hogy az Eiffel Műhelyházba való átköltözés révén több helyük lesz, és sikerül a gépparkot is tovább korszerűsíteni.

Jelenleg ugyanis e kis térben egymást érik a különböző folyamatok számára kialakított asztalok és munkapadok, ahol pedig nem egy munkatárs serénykedik, ott különféle masinákat találunk, mint a csiszológép, a varrógép vagy a stoppológép. Mint a főcipész

megjegyzi: „Ma már korszerűbbek az eszközeink, gyorsabban tudunk dolgozni velük és a tervezők elképzeléseinek is jobban meg tudunk felelni”. A jelmeztervező és a műhely dolgozói között a kivitelező az összekötő kapocs, aki rajzokkal és fotókkal segíti a cipésmestereket az eligazodásban, ám gyakran még ez sem elegendő. „Van, hogy extrém kérésekkel keresnek meg minket. A *Sába királynőjében* például egy hetet is eldolgoltunk egy-egy lábbelin. Amikor a tervező felvázolja az elképzeléseit, megnézzük, mennyire valósítható meg az úgy, hogy még járni is lehessen benne, és ha kell, igyekszünk kompromisszumot kötni. Egyik alkalommal egy görgőt kellett beépítenünk egy férficipőbe úgy, hogy egy mozdulatra előugorjon. Hosszasan dolgoztunk rajta, egy gyerekmodellből

vettük ki a kerekeket, és végül sikerült elkészítenünk, kiválóan működött is, a probléma csak az volt, hogy a művésznek nagyon kevés ideje lett volna rá, hogy ebben gyakoroljon, úgyhogy végül nem került be az előadásba” – meséli a főcipész.

Természetesen, ha idejük engedi, a cipészek is megtekintik az Opera előadásait, és míg a közönség nagy része egy-egy bravúros mozgáselemben vagy kitarzott hangban gyönyörködik, az ő tekintetük, érthető módon, gyakran téved inkább a művészek lábára. „Van pár különleges előadás, amit mindig jó megnézni. Számomra ilyen a *Parázsfuvolácska*, mivel abban minden benne van, ami ehhez a szakmához hozzátartozik: a cipők vonalai, az anyagok, a színek és az a világ, ami

Juhász Katalin elképzelései alapján létrejött a színpadon. Ez volt az eddigi legjobb munkánk” – mutat Paucher Gyula a falra, ahol az előadásban szereplő lábbeliről készült képek sorakoznak.

A hála pedig kölcsönös, a tervezők mindig megköszönik a cipésműhely dolgozóinak munkáját, a művészektől pedig érkezet-e annál nagyobb elismerés, minthogy rendszeresen előfordul, hogy legszívesebben hazavinnék az elkészült cipőket, annyira rájuk öntötték azokat. Az egyik legjobb ajándékot Seregi Lászlótól kapták, aki egy hatalmas képpel köszönte meg „legszeretettebb műhelye” fáradozásait. Nem csoda hát, hogy dalszínházi repertoár ide vagy oda, egy cipészmeister ezekre a gesztusokra mondja csak igazán: „zene füleimnek”. ○

PORT.hu

Válassz élményt!

Évad kampány

2016
I7

○ Fotó: Csibi Szilvia, Nagy Attila, Rákossy Péter

Böngésszen az évadkampány
microsite-ján most az alábbi
QR kód használatával

○ FELMÉRY LILI, TURKOVICS MONIKA,
APÁTI BENCE, SOLYMOSI TAMÁS,
STELLA SZONJA

MICROSITE-UN-
KON MEGISMERHETI
A KAMPÁNYT A LEGAP-
RÓBB RÉSZLETEKIG: KAT-
TINTSON, MERT MINDEN
FOTÓNAK KÜLÖN TÖR-
TÉNETE VAN.

MÉG TÖBB KULISSZÁRA
KÍVÁNCSI? ISMERJE MEG
KAMPÁNYUNKAT ONLINE:
ELSOSORBAN.OPERA.HU

○ EMMER LÁSZLÓ, VÉGH ENDRE,
FEKETE ZOLTÁN

○ BAJÁRI LEVENTE, CARULLA LEON JESSICA

○ EMMER LÁSZLÓ, TURKOVICS
MONIKA, CELENG MÁRIA,
VÉGH ENDRE

○ KEKALÓ IURII,
SOLYMOSI TAMÁS

○ PASZTIRCSÁK POLINA

NÉZEGETNE MÉG
WERKFOTÓKAT?
TOVÁBBI 60 KÉP VÁRJA
WEBOLDALUNKON!

○ VIZLENDVAI ÁRON,
TURKOVICS MONIKA

○ VIZLENDVAI ÁRON,
TURKOVICS MONIKA

12 RÖVIDFILM ÉS EGY
WERKVIDEÓ A FOTÓZÁS
LEGJOBB PILLANATAIVAL.

○ KRISZTA KINGA, BONCSÉR GERGELY

○ PASZTIRCSÁK POLINA

Kulissza

○ KRISZTA KINGA

○ CELENG MÁRIA

○ TÓTH ALI, BUSA GABRIELLA,
KRASZNAI MARIANN, EMMER LÁSZLÓ

○ BALÁZSI GERGŐ, LEBLANC GERGELY

KEDVENC FOTÓJÁT
MEG IS OSZTHATJA
FACEBOOKON, TWITTEREN,
PINTERESTEN VAGY
GOOGLE PLUS-ON!

ELSŐSORBAN A KULISZ-
SZÁK KAMPÁNYA AZ IDEI:
MEGKÉRDEZTÜK AZ OPERAHÁZ
MUNKATÁRSAIT IS – NEKIK MIT
JELENT AZ OPERA? VÁLASZAIK
RÖVID VIDEÓK FORMÁJÁBAN
SZINTÉN A MICROSITE-ON.

○ HAJA ZSOLT

○ CSER KRISZTIÁN

ÉS ÖNNEK MIT JELENT
AZ OPERA? OSSZA MEG VE-
LÜNK, VAGY SZEMEZGESSEN
A KÖZÖNSÉG VALLOMÁSAIBÓL!
AZ ÉN OPERÁM ITT:
ELSORBAN.OPERA.HU

○ BRETZ GÁBOR, CSER KRISZTIÁN

○ SCHÖCK ATALA

Szöveg- és dalszövegíró:

Lee Hall

Zeneszerző:

Sir Elton John

Eredeti rendezés:

Stephen Daldry

BILLY ELLIOT

THE MUSICAL

Fordította:

Bárány Ferenc, Puller István

Diszlettervező:

Szlávik István

Jelmeztervező:

Kovács Yvette

Világítástervező:

Madarász „Madár” János

Szenikus:

Szűcsbórus János

Koreográfus:

Tihanyi Ákos

Karmester:

Köteles Géza, Silló István

Koreográfus asszisztense:

Molnár Ferenc, Zádori Anita

Rendező munkatársa:

Vaszilenko Eugénia

Rendező:

Szirtes Tamás

Billy:

**Borka Dávid, Kamarás Zalán, Lukács Olivér,
McAllister John, Pál Dániel, Vizlendvai Áron**

Michael:

Gáspár Sámuel, Kökény Hámori Kamill, Pál Dániel Máté

Mrs. Wilkinson:

Auksz Éva, Gallusz Nikolett, Ladinek Judit

Apa:

Németh Kristóf, Stohl András, Tóth Sándor

Nagymana:

Bencze Iлона, Csákányi Eszter, Húvösvölgyi Ildikó

Tony:

Borbély Richárd, Csémy Balázs, Fejlesztés Attila

Anya:

Krassy Renáta, Simon Boglárka

Mr. Braithwaite:

Ekanem Bálint, Mező Zoltán, Önböli Pál

A gyermekek felkészítésében részt vettek:

Fehér Zsuzsanna, Kovács Brigitta, Toldy Mária

A produkcióban közreműködő gyermekek felkészítésében az Opera partnere a Madách Musical Tánművészeti Iskola.

Bemutató: 2016. július 29., Erkel Színház

**További előadások: 2016. július 30., 31., augusztus 2., 3., 4., 5., 6. 7., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 16., 17., 18., 19., 20., 21.
Erkel Színház**

A Billy Elliot – a Musical előadása a Music Theatre International (MTI, 421 West 54th Street, New York, New York 10019 – tel.: (1) 212 541 4604, www.mtishows.com) különleges engedélyje alapján, az általa rendelkezésre bocsátott engedélyezett anyagok felhasználásával jött létre.

○ Fotó: Raffay Zsófia

Összeállt mozaikok

Március elején új főzeneigazgató kezdte meg munkáját az Operában. Kocsár Balázs két és fél évtizednyi színpadi rutinnal, több mint nyolcvan operával a repertoárján, számos hazai intézményben szerzett vezetői tapasztalással vág neki a feladatnak. Beszélgetésünkre épp a Pécsi Tudományegyetemen tartott karvezetésóráról érkezik.

Filip Viktória

– Hosszú volt az út?

– Pécestől Budapestig csak pár óra, de amíg egy muzikus eljut egy ilyen lehetőségig, nagy utat kell bejárnia. Hozzá kell tennem, hogy ez egyelőre egy megbízott pozíció, és a törvényi kereteket megtartva az Operának hamarosan ki kell írnia egy pályázatot, amit ha megnyerek, véglegessé válhat a főzeneigazgatói státuszom. A kezdetekre visszatérve, köztudott, hogy a karrierem a Magyar Televízió 1989-es Nemzetközi Karmesterversenyével indult, ahol harmadéves zeneakadémistaként harmadik helyezést értem el,

majd Gregor József hívó szavára 1990-től a Szegedi Nemzeti Színház operakarmestereként dolgoztam. 1992-ben vezényelhettem először az Operaházban, ahol két előadás után Medveczky Ádám akkori főzeneigazgató karmesteri állást ajánlott nekem, de amikor felhívott Békés András rendező és elmondta, hogy Debrecenbe új zeneigazgatót keresnek, rövid beszélgetés után elfogadtam az ajánlatát.

– Ezek szerint nem kellett sokat győzködnie önt.

– Nem, mert úgy gondoltam, hogy karmesterként a színház csodálatos világából engem nem csak a zene elvezénylése érdekel. A darab kitalálása, a megfelelő szereplők megkeresése, a hangzás kialakítása, a mű színpadra állítása, a rendezővel együtt egy előadás létrehozása, ezek a legizgalmasabb dolgok számomra. Ott és akkor mindezt egy olyan közegben tanulhattam meg, ahol a magam ura lehettem. A Csokonai Színházban eltöltött hét év alapozta meg azokat az itthon és külföldön szerzett eredményeket, amikhez ez a szakmai tudás elengedhetetlen volt. Minden karmester számára az operajátszás legszentebb szentélye az Opera, és vágyakozás az ide való jutás, de évtizedek távlatából azt mondhatom, hogy ezt a munkát most van erőm és megfelelő tudásom elvégezni. Húsz éve nem így lett volna.

– A debreceni évek után a Frankfurti Operában dolgozott első karmesterként, közben számos külföldi meghívásnak tett eleget Olaszország, Németország és Belgium legnagyobb városaiban. Mennyiben változtatták meg a szemléletét ezek az élmények?

– A külföldön szerzett tapasztalat lehetővé tette számomra, hogy az Opera működését ne úgy lássam, mint aki itt szocializálódott, hanem úgy, ahogy bármely más operaházat tennék mérlegre szerte a világban. Ismerve az itteni zenészek, hangszeresek, énekesek, énekkari tagok tudását, ha ezt megfelelő munkaszervezéssel párosítjuk, olyan rendszerrel, ami mondjuk egy német színházra jellemző, akkor meg tudjuk hatványozni a produkciók színvonalát, nem csak egyes előadásokét. A főzeneigazgató az adott színház összes zenés darabjáért, valamint a színpadon, az árookban, az előkészítő munkában részt vevők mindegyikéért felel. A Magyar Állami Operaházhoz mérhető mennyiségű előadást bemutató intézmény kevés van a világon, de át kell tudni és át is lehet látni ezt a mátrixot. Szeretném, ha az itt végzett munkámmal egyfajta kézjegyet hagyhatnék itt.

– Liszt-díjjal is értékelt pályáján kik gyakorolták Önre a legnagyobb hatást?

– Gyerekként a kisautóimat édesapám, Kocsár Miklós szobájában tologattam, miközben ő épp komponált, így a kortárs zene számomra természetes közegnek számít. Később a Zeneakadémia karmesterképzőjében Lukács Ervinnél tanulhattam. Lehetőségem volt két hétig Claudio Abbado munkáját figyelni, aki épp a Gustav Mahler Jugendorchesterrel próbált. Az ő sugárzó személyisége, az a varázslatos mód, ahogyan ő dolgozott, az az egyszerű, közvetlen, mégis precíz metódus, ahogyan a muzsikuskok felé megnyílt, sok kérdésemre választ adott. E felvetések között az is szerepelt, hogy mitől és hogyan lesz egy előadás jó, amihez az Eötvös Péterrel közösen színpadra állított, a szombathelyi

Bartók Szemináriumon bemutatott *A kékszakállú herceg vára* adta meg a kulcsot. A rá jellemző, magas szintű szakmai tudás és a hihetetlenül lényegre törő megfogalmazások arra tanítottak, hogy pontosan tudnom kell azt, hogy mit akarok elérni. Továbbá meg kell határoznom azokat a technikai pontokat is, amikből az egyes szólamok, tulajdonképpen töredékek összeállnak egy működő egésszé.

– Mi a karmesteri hitvallása?

– A karmesteri pozíció első látásra diktátori poszt, de olyan helyzetet is lehet teremteni, amiben egy csapat egyszer csak magától úgy működik, ahogyan én szeretném. Muzsikusként a közönségnek minden este olyan élményt kívánunk nyújtani, ami kiemeli őket a hétköznapiokból. Ezt hívják katarzissnak. Ehhez olyan teljességgel kell tudni muzsikálni, dolgozni, előadni, ami elképzelhetetlen stresszes állapotban. Elsődleges feladatam, hogy olyan közeget teremtsék, amiben mindenki ismeretei legjavát nyújtva felszabadultan, és ezáltal a közönséget is felszabadítva tud játszani. Én ebben hiszek. ○

Halász Péter főzeneigazgató február 1-jén jelezte Ókovács Szilveszter főigazgató-nak, hogy egyik szerződését szeretné megszüntetni a Magyar Állami Operaházzal: ez a vezetői kontraktusa, a másikat, amely öt éves karmesteri megállapodás, ez a szándék nem érinti. Ennek értelmében 2018 júniusáig biztosan vezényel az Opera előadásain, premiereket visz, irányítja a Wagner-ciklust, évadonként húsz-huszonöt előadással a Ház egyik meghatározó művésze marad. A főigazgató nagyra értékeli Halász Péter több mint két és fél éves munkáját, nemcsak a zenekar, de az Opera repertoárja is számos emlékezetes sikert köszönhet neki: ő vezényelte egyebek mellett Richard Strauss Az árnyék nélküli asszony című művének magyarországi bemutatóját, a Cosí fan tutte és A bűvös vadász premierjét, és ő kezdte el felépíteni az intézmény új Ring-ciklusát. A posztjáról leköszönt főzeneigazgató 2016 márciusában A walkür, áprilisában A bűvös vadász és Az árnyék nélküli asszony, májusában A vihar előadásait vezényli. Ókovács Szilveszter személyesen sajnálja a főzeneigazgató döntését, de tudomásul veszi, annál is inkább, mert hiszen a karmester az Opera kötelékében marad. „Úgy gondolom, hogy Halász Péter nagyszerű bemutatókkal ajándékozta meg a Házat, és örülök, hogy ez a sor nem szakad meg a jövőben sem” – fogalmazott a főigazgató.

Régi és új hagyományok

Az Opera ének- és zenekara nem pusztán az opera-előadások fontos szereplője. A Budapesti Filharmóniai Társaság Zenekara hétfői hangversenyei külön színt képviselnek a Ház életében, az énekkar pedig egy új kezdeményezés motorjává válik: május 8-án Dalárünnep lesz az Erkel Színházban. Mesterházi Gábor

„A kiegyezés után Erkel Ferenc volt az első elnöke az Országos Magyar Dalár-egyesületnek, ami rengeteg énekkart egyesített. Ő volt a fő karmester is, de ez nem csak díszcím volt: tevékenyen részt vett a munkában, emelte az egyesület renoméját. Ókovács Szilveszter főigazgató úrtól származik az az ötlet, hogy meg kellene kísérelni egy Dalár-ünnep megrendezésével ezt a hagyományt, egyáltalán: a kórusmozgalom tradícióját az Erkelről elnevezett színházban felújítani. A kezdeményezést a Mindszenty Zsuzsanna elnöknő vezette KÓTA is támogatja – árulta el Strausz Kálmán, a Magyar Állami Operaház Énekkarának karigazgatója. – A jelentkező kórusok az Erkel Színház színpadán léphetnek fel, illetve a *Parasztecsület*ben együtt énekelhetik a *Húsvéti kórust* a számukra létrehozott, délutáni előadáson. A Dalárünnepet eredetileg kétnaposra terveztük. Túl óvatos voltam, nem bíztam abban,

hogy elegendően jelentkeznek majd. Szerencsére nem lett igazam. Ötvennégy énekkar jelezte részvételi szándékát a január végi határidőig, körülbelül tehát 900 dalos fog összegyűlni az Erkel Színházban május 8-án, vasárnap. Hoppál Péter államtitkár úr pedig, aki eredeti végzettségére nézve kóruskarnagy, elvállalta, hogy elvezényli az összkart.”

A régi időket felidézve a karigazgató így fogalmazott: „Emlékszem arra, amikor a kórusmozgalom fénykorában Debrecenben 2000 énekest dirigáltam, továbbá a Kisstadionban is voltak nagy, közös megmozdulások. A mostani visszajelzésekből úgy tűnik, ilyesmire ma is nagy az igény, az amatőr énekesek kedvet kaptak a közös énekléshez és az operához. Mindez óriási logisztikát igényel: Debrecenről Zalaegerszegig érkeznek tagok, akiknek többek között utazást és öltözőt is kell biztosítani.

Fotó: Nagy Ártilla

A jövőre vonatkozóan elárulhatom, hogy a következő szezonban is folytatjuk a kezdeményezést, a tervek szerint a *Nabucco Szabadságkórusával*. Remélem, sikerül új hagyományt teremtenünk, a megjelenő amatőr énekesek pedig lelkes hallgatói lesznek az Erkel más előadásainak is.”

Az énekari eseményekről a zenekar programjaira áttérve kiemelendő, hogy a március 14-i, John Fiore vezényelte koncert műsorán egy ritkán hallható mű is megszólalt, mégpedig Samuel Barber (1910–1981) *Első zenekari esszéje* (First Essay), amely az *Adagio* párdarabja. E két zenemű együtt szólalt meg 1938-ban az Arturo Toscanini vezényelte NBC Szimfonikusok előadásában (ez volt a *First Essay* bemutatója). Toscanini előzőleg alig dirigált amerikai kompozíciókat, de Barber muzikája már az első próbán megnyerte tetszését: „egyszerű és szép” – mondta róla. Ez az

időszak a „rádió aranykora” volt, amit az is jelez, hogy Toscanini együttese is az egyik rádiótársasághoz (National Broadcasting Company – NBC) kötődött, noha gyakorlatilag személy szerint Toscanini számára hozták létre. Az alig nyolcperces, álom szép műből egyfajta szorongás árad, amely a háború előtt nem volt éppen ismeretlen élettérzés.

Arturo Toscanini egyébként 1938-as emigrációja előtt gyakran szerepelt az – akkoriban Városi Színháznak nevezett – Erkel Színházban, ahol legendásan emlékezetes hangversenyeket adott, hol a Bécsi, hol a New York-i Filharmonikusok élén. Először 1930 májusában lépett fel, amikor egy Rossini-nyitányt, egy Beethoven-szimfóniát, Debussy *Tengerét* és Kodály *Nyári estéjét* vezényelte a New York-iak élén. 1933 októberében a Bécsi Filharmonikusokat vezényelte, mely koncertet a rádió is közvetítette. „A mai hangverseny jellemzésére nem

mondhatunk többet, mint azt, hogy ez a Toscanini-hangverseny még az előzőt is felülmúlta, és most valóban nem a kritika, hanem csak a hódolat hangján lehet szólni úgy a mesterek mesteréről, mint nagyszerű zenekaráról” – írta Péterfi István a *Magyar Hírlapban*. Egy évvel később, 1934 októberében ismét a bécsiakkal érkezett, hogy Beethoven *IX. szimfóniája* mellé Kodály *Psalmus Hungaricusát* tűzze műsorra. 1935 decemberében és 1937 októberében is megszólaltatott egy-egy Beethoven-szimfóniát, mellé pedig Vivalditól Sibeliusig válogatva a legváltozatosabb programokat állította össze. A Városi Színházban az emelt helyárák ellenére is mindig telt ház fogadta. A harmincas évek volt az az időszak, amikor szinte egymást váltotta a pesti színpadon Toscanini, Furtwängler, Bruno Walter, Mengelberg és Weingartner – vagyis alighanem a legeslegnagyobb karmesterek.

17.02.16

I am thrilled to come to Budapest for the first time; a city that I have always wanted to visit. I will bring repertoire with which I have deep connections. The first half of the program is American, as I am; Barber was a wonderful (and Romantic) composer (Toscanini actually conducted the premiere of his piece), and Gershwin was our first great "Crossover" composer. I really love the Schumann Second Symphony as well, as it is the height of classical-Romantic Elegance. I also feel a connection with Stravinsky because he was also the music Director in Düsseldorf (a few years before us). I look forward to the concerts, and Budapest!

John Fiore

„Izgottottan várom, hogy végre Budapestre utazzak, egy olyan városba, ahová mindig is vágytam. Olyan repertoárral készülök, amelyhez szorosan kötődöm. A műsor első része amerikai, ahogyan én is; Barber csodálatos (romantikus) komponista volt (Toscanini volt az, aki ennek a műnek a bemutatóját vezényelte), Gershwin pedig az első igazi nagy „crossover” zeneszerző. Schumann II. szimfóniáját is szeretem, mivel ez a klasszikus-romantikus elegancia csúcspontja. Schumannhoz is erősen kötődöm, mert ő is volt Düsseldorfban zeneigazgató (pár évvel előttem). Nagyon várom a koncertet és a budapesti utamat!”
John Fiore

A Filharmóniai Társaság Zenekara azóta is folytatja ezt a hagyományt, koncertjeiken a legkülönlegesebb művészek adják át egymásnak a színpadot. Így lesz ez tavasszal is, amikor a Pinchas Steinberg vezényelte együttes április 11-én Mahler V. szimfóniája mellett Mozart Klarinétversenyét adja elő. A szólista a zenekarnál immár harminc éve szolgáló, így a szokásokat jól ismerő első klarinétos, Várnai Beáta lesz, aki tanulmányai során Kovács Béla, Rados Ferenc és a nemrég kilencvenedik születésnapját ünneplő Kurtág György óráit is hallgatta. Tudását több együttesben – többek között a Chicagói Szimfonikus Zenekarnál – szerzett tapasztalatok alapján

tökéletesítette, hogy ismereteit az itthoni hagyományok szolgálatába állítsa.

A május 9-i hangverseny is igazi kuriózumnak ígérkezik. Steinberg vezényelével Borogyin jól ismert Polovci táncai és Sosztakovics XI. szimfóniája mellett egy hárfaverseny is felcsendül Glière tollából, a cseh hárfaművész Jana Boušková előadásában. A prágai muzikus az Indiana Egyetemen végzett és számtalan verseny díjazottja. Pályája során olyan művészekkel dolgozott együtt, mint Maxim Vengerov, Msztyiszlav Rosztropovics vagy Christian Tetzlaff. Fellépett a New York-i Lincoln Centerben, a bécsi

Musikvereinban és a párizsi Théâtre Châtelet-ben is, sőt – három másik szólistával együtt – egy kortárs kompozíció világpremierje során Moszkvában az ötvenedik születésnapját ünneplő Jurij Bashmetet is köszönthette játékával. Most Budapestre érkezik, hogy továbbvigye a Toscanini-korabeli koncertek tradícióját, amelynek mindig is fontos eleme volt az új művekkel való minőségi találkozás. ○

BUDAPEST PHILHARMONIC ORCHESTRA
A BUDAPESTI FILHARMÓNIAI TÁRSASÁG

ZENEKARA

○ JANA BOUŠKOVÁ

Hangversenyek az Operában

A Budapesti Filharmóniai Társaság Zenekarának
– az Opera együttesének koncertjei

2016. április 11., 19:30

YBL202

Mozart ▶ **Klarinétverseny, K. 622**
Mahler ▶ **V. szimfónia**

Karmester ▶ **Pinchas Steinberg**
Közreműködik ▶ **Várnai Beáta** – klarinét

2016. május 9., 19:30

Borogyin ▶ **Poloveci táncok**
Glière ▶ **Hárfaverseny**
Sosztakovics: ▶ **XI. szimfónia „Az 1905-ös év”, op. 103**

Karmester ▶ **Pinchas Steinberg**
Közreműködik ▶ **Jana Boušková** – hárfa

 PERA
MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

www.opera.hu | www.facebook.com/Operahaz

Visszatekintő

Humorbonbon

A rendező rajongással, a címszereplő lelkesedéssel, a közönség nagy várakozással nézett a *Don Pasquale*-felújítás elébe. Fischer Sándor zseniális magyar fordítása nyomán a vígoperai sziporkák is remekebbül sikerültek, mint valaha.

○ SÁFÁR ORSOLYA | Fotó: Nagy Attila

„Fülbemászó dallamok, igazi slágerek és bravúráriák követik egymást a *Don Pasquale*-ban, miközben a szereplőknek bőven van módjuk a bolondozásra is. Most – kétévnyi vidéki gördülés után – az Erkel Színházban került színre a vígopera Káel Csaba rendezésében, Káli Gábor vezényletében, jókedvű, lendületes, összeszokott játék keretében.

Nem szokás recenziót a jelmez- és díszlettervező dicséretével kezdeni (esetünkben Németh Anikóról és Szendrényi Éváról van szó), de ezúttal ezt indokoltan látom: talán ők tettek hozzá legtöbbit a produkcióhoz, ők mozdultak el legkreatívabban az évszázados mezsgyéről. Szendrényi Éva kinyitható meséskönyvet alkotott, amelyben

○ SZVÉTEK LÁSZLÓ | Fotó: Nagy Attila

○ SZVÉTEK LÁSZLÓ, BEÖTHY-KISS LÁSZLÓ, KÁLDI KISS ANDRÁS, SÁFÁR ORSOLYA
Fotó: Nagy Attila

sokszorosukra nagyított tárgyak (egy magányos öregember jellegzetes holmijai) kerülnek új funkcióba, Németh Anikó pedig jellemeket alkot a jelmezekkel – Norina esetében egyszerre többet is.

Káel Csaba is elsősorban a játékra, a komikumra helyezi a hangsúlyt, s hagyja az énekeseit kibontakozni. *Don Pasquale* és *Malatesta* harmadik felvonásbeli duettjénél például az újrázást előre belerendezti a játékba – és méltán. A szereplők (Szvéték László, Horváth István, Káldi Kiss András és Sáfár Orsolya) honorálják a rendezői gesztust, és emlékezetes estével ajándékozzák meg az Erkel Színház közönségét.”

(Nádas Sándor, *168 Óra*)

„A címszerepet megformáló Szvétek László minden regiszterben kiegyenlített basszusa jól idomul szólama elvárásaihoz. Kidolgozott vokális teljesítménye jó színészi alakítással társul, miközben végig szépen formálja meg és hangsúlyozza a szavakat. Az artikuláció a humor eszköze is alakításában. Hasonlóan színvonalas teljesítményt nyújt Malatestaként Káldi Kiss András. (...) Horváth István lírai színezetű tenorja ideális választás Ernesto szerepére: a magasabb hangokat is könnyed természetességgel fogja meg, miközben egy pillanatil se mutatja a fáradtság jeleit az est folyamán. Érzelemsgazdag éneklésével ismét bebizonyítja, hogy értékes tenor hang birtokosa. (...) Az előadás minden különösebb extrémítást nélkülözve, biztos mederben haladt előre, miközben a színpadon nagyjából az történt, aminek a szerzői utasítások szerint történnie kellett. (...) Aki könnyed szórakozásra vágyik, az nem fog csalódni az új Donizetti-előadásban.”

(Péter Zoltán, Kortáronline.hu)

„Ez az a Káel-rendezés, ahol a képeknek, a megjelenő festményeknek a történetet elemző, értelmező szerep is jut, és a rendezői elképzelés koherens részeivé tudnak válni. (...) Tegyük hozzá, a karmester, Káli Gábor is kellett ahhoz, hogy a Magyar Állami Operaház Zenekara a stílus- és hangulatváltásokat ilyen szokatlan fokon érzékeltetni tudta. Egy példánál maradv: a jelenet, mely azzal indul, hogy Norina felpofozza újdonsült férjét, Don Pasquale-t, amikor az nem enged el színházba, vehemensen kezdődik, majd gyöngéden, szinte lágyan folytatódik, mikor az aszony megbánja tettét. És szinte viharossá fokozódik, amikor Don Pasquale előtt világossá lesz, hogy felesége egy másik férfival találkozik: jól érzékelhető, hogy a férfi milyen mértékben – szinte eszt vesztve – esik kétségbe. Ez a fontos és jelentős amplitúdóval hullámzó érzelmekeket megjelenítő jelenet nagy hatásfokkal, magával ragadóan mutatkozott meg előttünk: valóban, szinte mint egy természeti jelenség. A sikeres megvalósításban része volt az alakítását tekintve nagyszerű, hangi adottságait tekintve is elég jó Szvétek Lászlónak (Don Pasquale) és a lágy, hajlékony hangon éneklő, ugyanakkor bájos Norinának, akit Sáfár Orsolya alakított. (...)

Korábban azért is jeleztem, hogy a darabban mindenki felfújódik, nagyobbak mutatja magát, hogy a zárókép értelmét, lényegét könnyebben lehessen megragadni. Ugyanis a kert Káel rendezésében egy mocsár, amit a kórustagok mint békák népesítenek be. Az éneklők a darab egyik legszebb jelenete után és közben hihetetlenül felszabadulttan ugrabugráltak. Egyértelműnek látszott, hogy ezt az előadást minden egyes résztvevője nagyon szereti, élvezi.”

(Kolozsi László, Színház.net)

OSZULE TAMÁS, SÁFÁR ORSOLYA
Fotó: Rákossy Péter

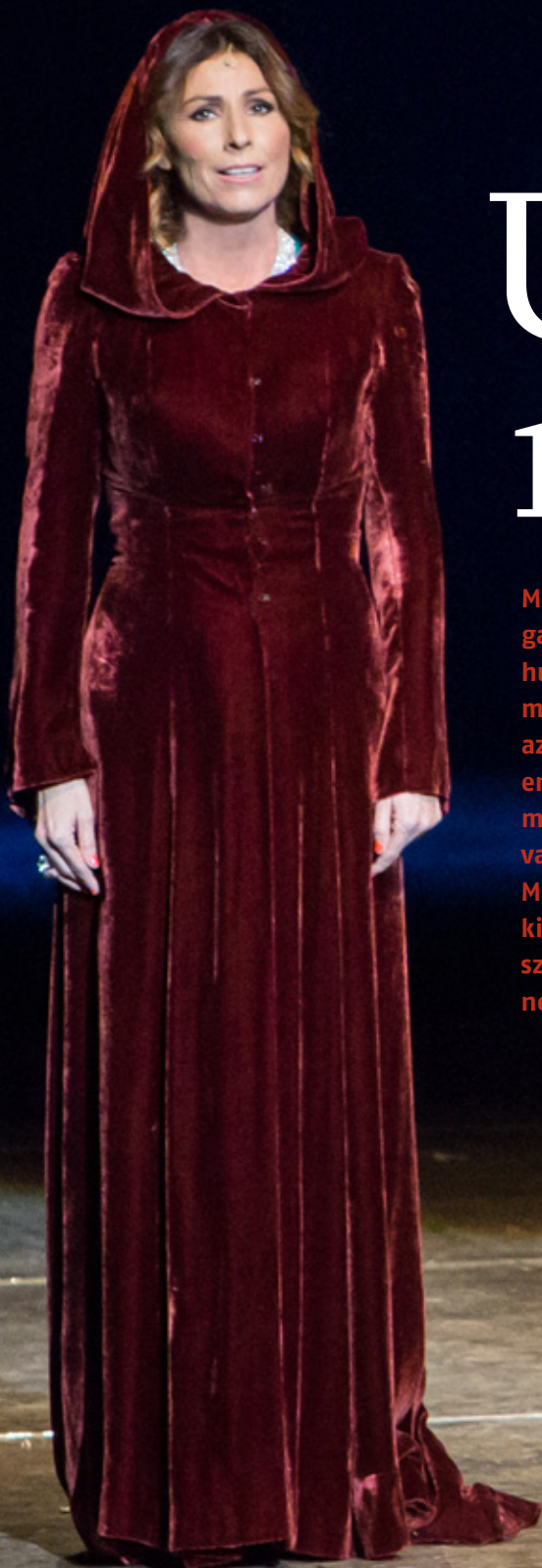
OSZVÉTEK LÁSZLÓ, KÁLDI KISS ANDRÁS | Fotó: Nagy Attila

OSZVÉTEK LÁSZLÓ, KÁLDI KISS ANDRÁS | Fotó: Rákossy Péter

OSZVÉTEK LÁSZLÓ, KÁLDI KISS ANDRÁS | Fotó: Nagy Attila

Új rajt

Miklósa Erika januárban nagyszabású gálaesttel ünnepelte pályafutásának huszonötödik évfordulóját. Több műfajon át kalauzolta közönségét az Erkel Színház színpadán, ahol az emblemikus Éj királynője éppúgy megjelent, mint Adél *A denevérből* vagy Maria a *West Side Story*ből. Művésztársai baráti köréből kerültek ki, hogy megalapozzák a következő, szintén feledhetetlenek ígérkező negyedszázadot.

Pólusok közt

○ Fotó: Csibi Szilvia, Nagy Attila, Pályi Zsófia

○ FALLING ANGELS: PAP ADRIENN, HANGYA RITA, CHEPRASOVA ELISAVETA, KRUPP ANNA, UEHARA EMI, CRNIC NIKA, FÖLDI LEA, SARKISSOVA KARINA

Nő és férfi, fény és árnyék kontrasztjai a fő témái a *Fehér, fekete* című táncestnek, amiben két Jiří Kylián-koreográfiát először láthatott a magyar közönség hazai színpadon. Az *Ellentétek vonzásában* alcímet viselő táncfüzérben hangos férfiak és bukott angyalok egyaránt feltűntek.

○ SARABANDE: BIOCCA MARK JAMES, KEKALO IURII

○ FALLING ANGELS: CARULLA LEON JESSICA, KELEMEN ÁGNES, STAROSTINA KRISTINA

„Míg a *Falling Angelst* két különböző női változatban is láthattam – és mindkét este csodálatosan sikerült –, a *Sarabande*-ot egy szereposztásban táncolták a fiúk; ez talán arról árulkodik, melyik is az erősebb nem a Magyar Nemzeti Balettben, amely mostanában igen jó irányba tartó átalakuláson esik át Solymosi Tamás vezetésével, aki 2011 óta igazgatójuk. (...)

Legutóbb 2007-ben láttam a társulatot ugyanebben a színházban, akkor, amikor mind az együttes szemlélete, mind a helyszín alapos frissítésre szorult. Azóta az Erkelben nagy változások történtek annak érdekében, hogy méltó párja

○ SARABANDE: D'AMICO PIERPAOLO

○ ETŰDÖK: TIMOFEEV DMITRY

Visszatekintő

○ ETŰDÖK

○ ETŰDÖK: TIMOFEEV DMITRY, SARKISSOVA KARINA, LAGUNOV IEVGEN

○ ETŰDÖK

○ FALLING ANGELS: SARKISSOVA, KARINA

lehesen az elegáns, 19. századi budapesti Operaháznak és vonzó, modernínházzá válhasson hatalmas proscéniumával és a nézőtér minden pontjáról való tökéletes színpadi rálátással. Egészen világos, hogy Solymosi a nemzeti és egyetlen magyar balett-társulat metamorfózisának építészé. Kilenc éve egy tipikus közép-európai társulathoz volt szerencsém, akik megkopott produkciókat mutattak be. Mára azonban olyan együttessé váltak, amely egyértelműen arra törekszik, hogy igazi nemzetközi színvonalat érjen el, s emellett változatos repertoárral is rendelkezzen." (Graham Watts, Bachtrack.com)

○ ETŰDÖK: MELNIK TATIANA

○ BÁTORI ÉVA, KÁLDI KISS ANDRÁS
Fotó: Páji Zsófia

Éjfékete világ

„A *Lear* már régóta szerepelt Ókovács Szilveszter főigazgató kívánságlistáján, aki Dietrich Fischer-Dieskau nagy tisztelője. Átvette a teljes ősbemutató produkcióját, és az időközben elhunyt Jean-Pierre Ponnelle eredeti rendezését és a színpadkép budapesti rekonstrukcióját Anger Ferenc és Zöldy Z Gergelyre bízta, aki Pet Halmen egykori jelmezeit is újraalkotta.

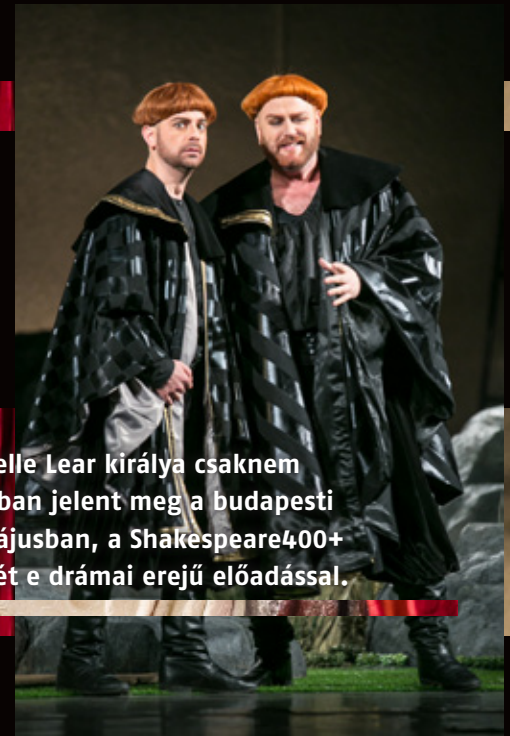
Az esseni Aalto Musiktheater egykori zeneigazgatója és intendánsa, Stefan Soltész mandátuma alatt már vezényelte Essenben a *Lear*t. Éppen ezért volt képes Reimann partitúrájának extrém hangzásvilágát megvalósítani, miközben váltani tudott a legsötétebb hangfokozatok és a finom, dallamos, ugyanakkor megnyugtató részekkel teli felkorbácsoló és fokozódó zenei csomópontok között, ami a cselekmény borzalmát volt hivatott enyhíteni. Az ősbemutató után majdnem harmincnyolc évvel Reimann posztszeriális zenéje szeptimék és nónák markáns

vezetésével a Magyar Állami Operaház zenekarának előadásában Stefan Soltész vezetésével a hallgatók számára kifejezetten intenzívnek hat. (...)

Bátori Éva lenyűgözően teljesítette Goneril szerepét, Rálik Szilvia kitűnően gonosz volt, élessége jól kifejezte a nagyravágás külső jeleit. Mindkettjük hangi kifejezőkészsége és színészi képességei messze felülmúlták a Bajor Állami Opera 1982-es felvételén éneklő Helga Dernescht és Rita Shane-t. Caroline Melzer, a bécsi Volksoper társulatának tagja már játszotta a harmadik lány, Cordelia szerepét a berlini Komische Operben. Ennek köszönhetően tudott beugrani a lebetegedett Sümegi Eszter helyére, és csillogó szopránja nem maradt le két színpadi nővére mögött. (...) A zeneszerző láthatóan meghatódott, mikor kijött meghajolni, és a közönség ovációval fogadta."

(Harald Lacina, *Der neue Merker*)

Shakespeare, Reimann és Ponnelle *Lear* királya csaknem negyven év után eredeti alakjában jelent meg a budapesti színpadon. A téli széria után májusban, a Shakespeare400+ Fesztiválon találkozhatunk ismét e drámai erejű előadással.

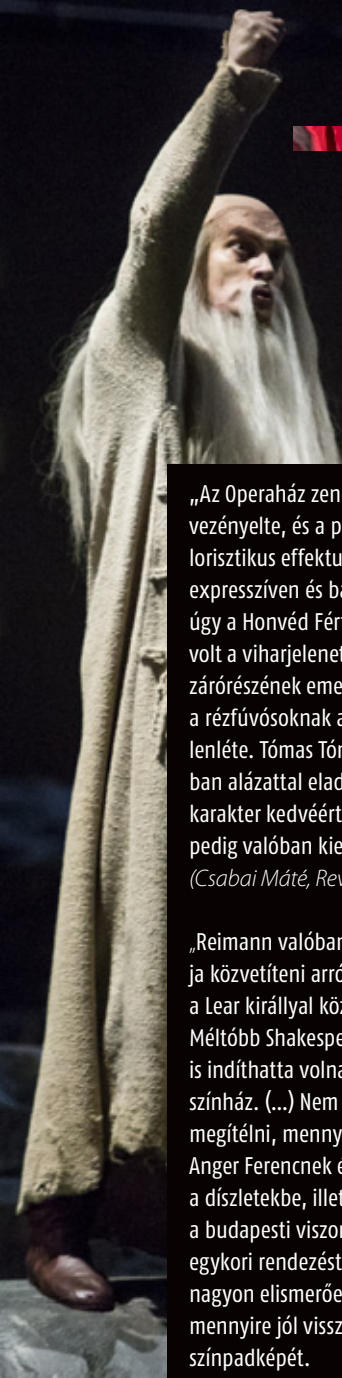

„A szereposztásban – amelyet elsőrangú férfikar erősít – nincs gyenge láncszem. Telt hangú boszorkány Bátori Éva Gonerilként, Rálik Szilvia pedig szenzációs Regan, akinél minden rémisztően metsző, a túéles koloratúrától kezdve a borotvaéles körmökig. Nagyszerűen énekel és játszik a Gloster-klán is. Pallerdi András basszusa egyenletes és zengő, Gloster grófjaként méltóságot sugároz. (...) Fattyó fia, Edmund szerepében Frank van Aken volt látható, akinek hangja domináns és csupa energia."

(Jenny Camilleri, *Bachtrack.com*)

○ CAROLINE MELZER,
TÓMAS TÓMASSON
Fotó: Csibi Szilvia

○ TÓMAS TÓMASSON
Fotó: Pályi Zsófia

„Az Operaház zenekarát Stefan Soltész vezényelte, és a posztszerializmust kolorisztikus effektusokkal tarkító zene expresszíven és bátran szól, és szintúgy a Honvéd Férfikar. Kiemelkedő volt a viharjelenet, a második felvonás zárórészének emelkedő clusterei, illetve a rézfúvósoknak az egész operát uraló jelenléte. Tómas Tómasson az első felvonásban alázattal eladja hangját a gyengülő karakter kedvéért, a második felvonástól pedig valóban kiemelkedő Lear.”

(Csabai Máté, Revizoronline.com)

„Reimann valóban a lényegét tudja közvetíteni arról, amit Shakespeare a Lear királlyal közvetíteni szándékozott. Méltóbb Shakespeare-adaptációval nem is indíthatta volna a jubileumi évet a dalszínház. (...) Nem tudom persze azt sem megítélni, mennyire kellett belenyúlania Anger Ferencnek és Zöldy Z Gergelynek a díszletekbe, illetve a jelmezekbe, amikor a budapesti viszonyokra adaptálták az egykori rendezést, ugyanakkor Reimann nagyon elismerően nyilatkozott arról, mennyire jól visszaadták az ősbemutató színpadképét.

○ KOVÁCSHÁZI ISTVÁN,
KÁLDI KISS ANDRÁS,
TÓMAS TÓMASSON
Fotó: Csíbi Szilvia

Az énekesek közül messze a szereplőgárda fölé magasodott színészi és énekesi tekintetben is az Edgart alakító kontratenor, Matthew Shaw, aki errefelé szinte ismeretlen minőséget képviselt színpadi jelenlétével és hangtechnikájával. Saját figurája fájdalmát döbbenetes erejű átélésével képes volt átragasztani a hallgatóságára.”

(Kiss Eszter Veronika, Magyar Nemzet)

○ HAJA ZSOLT, BATORI ÉVA
Fotó: Csíbi Szilvia

„A kisebb szerepekben fellépő énekesek is nagyszerűen megbirkóztak feladatukkal. Haja Zsolt szép hangú Albany hercege kelő határozottsággal lépett fel feleségével szemben. Kovács István a francia királyt, míg Ujváry Gergely Cornwall herceget alakította üzembiztosan. A Bolond prózai szerepét Káldi Kiss András játszotta el, kielégítően, természetes színpadi mozgással.”

(Péter Zoltán, Operaportál.hu)

„Am az igazán nagy feladat elé Cordelia megformálóját állítják a darab végén a hosszú legato dallamívek, nem is feltétlenül, mint énekesnőt, hanem mint színpadi előadót: a megállások, a gondolatszünetek azt érzékeltetik, hogy Cordelia a könnyeivel küzdve felméri e világ állapotát is. A rombolás után nem maradt csak a kopár, sík vidék. Sümegi Eszteren nem lehetett felfedezni a betegség nyomait (az első előadást lemondta), Cordeliája egyszerre volt gyengéd, esendő és végtelenül szomorú.”

(Koloszi László, Fidelio.hu)

„Ponnelle a tolokodás nélküli s mégis majd' mindig revelatív erejű operarendezés géniusza volt, s ez most az operaházban is érzékletesen megmutatkozott. Ahogy a színháziasság megannyi tüntető jelzése elidegenítő hatás helyett inkább az előadás hőfokát emelte; ahogy egy-egy operaszínész gesztusba (még az angeri áttét közbejöttével is) jószerint belefért a shakespeare-i tragédia totalitása; ahogy a cselekmény félelmes meselogikája komor és megindító színpadi rítussá alakult a szemünk előtt – utólag is mind-mind Ponnelle rendezői nagyságát igazolta. S mindez persze hatásosan érvelt az idén nyolcvanvesztendő s a tapsrendben frissen megjelenő Aribert Reimann műve mellett is. (...) S egyszer végre méltassa a kritikusz az előadások nélkülözhetetlen és láthatatlan közreműködőjét, a sőtőt is! A tapsrendből többen is kihajoltak, hogy kezét szorítsanak a sőtőtükben rezideáló szakemberrel: nem vitás, ez a bemutató az ő sikere is volt.”

(László Ferenc, Magyar Narancs)

○ SÜMEGI ESZTER
Fotó: Nagy Attila

○ FRANK VAN AKEN,
PALERDI ANDRÁS
Fotó: Csíbi Szilvia

Görög tűz

Harmadszor tette ki a tizennyolcas karikát az Opera a *LateNight* című sorozatára, amelyben ezúttal két szerző, Gluck és Bertoni olvasatában volt látható-hallható Orfeusz története. Az immár hagyományossá váló késő esti előadások a Zeneakadémia Solti György Kamaratermében kaptak helyet.

○ VÁRHELYI ÉVA | Fotó: Pályi Zsófia

○ RÁCZ RITA, DARAGÓ ZOLTÁN | Fotó: Pályi Zsófia

„Szenteczki Zita Gluck-rendezését saját bevallása szerint Carol Ann Duffy kortárs, skót költő *Euridiké* című verse ihlette, amelyben a címszereplő menekülni akar a dalnokkal való kapcsolatából, Orfeusz pedig nárcisztikus személyisége miatt képtelen feldolgozni, hogy szerelme el akarja hagyni. A minimalista rendezés egyszerű eszközei (az üres színpad, a fekete és fehér színvilág ellentéte, vagy a vashálóból kialakított nőalak-torzó) nagyon jól visszaadták a mitológiai történet misztikus jellegét. (...)

Daragó Zoltán ígéretes fiatal kontratenor tehetség, aki Orfeuszt érzelemgazdagon, kifinomult énektechnikával formálta meg. Az érzékeny zeneiséggel előadott Che farò senza Euridice kezdetű ária az egész este

legszebb, leghízeltebb pillanatait teremtetten meg. Kiváló muzikalitása mellett pedig Daragó jó színészi képességeiről is tanúbizonyságot tett: minden mozdulatát átítatta az elvesztett kedves utáni vágyakozás. Jó választás volt Euridiké szerepére Molnár Ágnes is, akinek szopránja olykor kicsit élesebben, de minden regiszterben kiegyenlített és színekben gazdagon szólt, miközben színészilag is remekül formálta meg a figurát. RácZ Rita könnyedén megbirkózott Ámor szerepével, magabiztosan énekelve a szerelmesek égi segítőjét. (...)

Bertoni Orfeusza Lázár Helga rendezői koncepciója szerint egy idősek otthonában játszódik: a dalnokot öregemberként jeleníti meg, akit régi szerelmének álomképe

○ KERTESI INGRID | Fotó: Pályi Zsófia

tart fogva. Ámor ápolóként, míg Euridiké nagyvilági, elegáns nőként (madámként?) jelenik meg előttünk. (...)

Várhelyi Éva intenzív, lendületes játékkal interpretálta Orfeuszt. Éneklése néha kissé színtelen, de végig kifejező volt. Wierdl Eszter nemcsak színpadi megjelenését tekintve volt ideális a madámszerű figurává avanszált Euridiké szerepére, de színészi játékával is hitelesen jelenítette meg a figurát. Mindehhez érzelemtelített vokális teljesítmény párosult. A Hymen alakító Kertesi Ingrid ezúttal is tanúbizonyságot tett nagy színházi rutinjáról: kedves, szeretetteljes ápoló volt, aki nem melleleg biztos technikával, szép szoprán hangon énekelt. (...)

○ WIERDL ESZTER, VÁRHELYI ÉVA
Fotó: Pályi Zsófia

○ DARAGÓ ZOLTÁN | Fotó: Pályi Zsófia

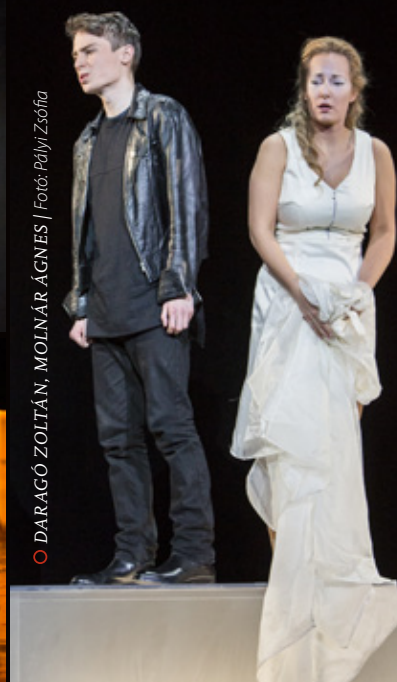
○ DARAGÓ ZOLTÁN | Fotó: Pályi Zsófia

○ VÁRHELYI ÉVA | Fotó: Pályi Zsófia

○ DARAGÓ ZOLTÁN, MOLNÁR ÁGNES | Fotó: Pályi Zsófia

Ahogy az elmúlt évadban, úgy összességében most is pozitív kezdeményezésként könyvelhetjük el az Opera Solti-teremben tartott kamara-előadásait. Ezúttal is ritkán játszott darabok kerültek terítékre, és fiatal rendezőjelöltek kaptak lehetőséget. Az est első felében pedig egy minden tekintetben jól sikerült bemutatót láthatunk. Érdeklődéssel várom, hogy a következő évadban is folytatódik-e a sorozat, és ha igen, akkor mely darabokra esik majd a színpadra állítók választása." (Péter Zoltán, Operaportál.hu)

○ Fotó: Pályi Zsófia

Fejedelmi este

Az a tény, hogy a februári Shakespeare Bál januárban Estélyé változott, csak fokozta az esemény iránti érdeklődést. A bejelentés utáni pár napban az összes – több mint 1200 – jegy elment, hiszen ki tudna ellenállni Plácido Domingo személyes varázsának és egy első osztályú összművészeti rendezvény jelentette élménynek?

„Persze Domingo nem egyszerűen sztár: személyében az operavilág talán legutolsó nagy, az életnagyságnál nagyobb személyisége vizitált Pesten. S ahogyan Gruberová a női minőség kivételesen magas fokát tette érzékletessé számunkra (január 31-i koncertje alkalmával – *a szerk.*), úgy a spanyol énekes hibátlanul elegáns, s mégis lezser kiállása azt a tartós, bár ritkán kimondott nézői óhajt elégitette ki, hogy legalább az (opera)színpadon lássunk férfiakat. Domingo, akit a rossz nyelvek váltig idősebbnek híresztelnek hivatalos életkoránál, ma is nemének díszpéldánya: méltóságos és virgoc, befelé figyelő és kifelé hódító férfiú. Aki korántsem mellesleg mindmáig teljes erőbedobással énekel, néhány éve immár bariton szerepeket besorozva páratlanul gazdag repertoárjába. (...)

A hang ma is félreismérhetetlen, s ez okvetlenül fontosabb, mint az az okvetetlenkedés, amely rendszerint

Domingo szubsztanciátlan mélységeit emlegeti. Az énekesi, operaszínészi művészet magaskolóját mutatta be a színpadra fejedelmi tartással bevonuló idős úr, ám ez szinte mindegy is, mert bármily furcsán is hangozhat e kitétel: Domingo akár némán, a szája kinyitása nélkül, egy árnyékos sarokban ücsörögve is nagy művésznek bizonyulna. Azért most még természetesen énekel, a két ária nyomában egy zarzuelasláger (Torroba 1941-es, tehát Domingo születési évében komponált, *Maravilla* című művből), valamint a *Besame mucho*, az utóbbit már mikrofonnal a kézben és tenorális magasságokat is elérve-megérintve.”
(László Ferenc, *Magyar Narancs*)

„A Maestro már bevonulásával is tapsvihart kapott, a nézőtér pedig elnémult, amint belefogott az első áriába. A hetvenöt éves tenor hangja még azoknak is lenyűgöző, akik nem mozognak otthonosan az opera világában. (...) A Besame mucho után

már tombolt a közönség, tizenöt perces vastappsal ünnepelték Domingót, aki ezután karmesteri szerepre váltott, és elvezényelte a *Traviata* pezsgőáriáját is.”
(ermiz, *Index – Divány.hu*)

„Idén először nyitották meg a legszélesebb közönség előtt a csodaszép Operaház kapuit. 2016-ban átalakult az esemény, operarajongó vagy csak szórakozni vágyó tömegek előtt nyílt meg a lehetőség a jegyvásárlásra. Az este sztárja, az Operaházban először éneklő Domingo óriási vastapostot kapott a közönségtől. A Három Tenor egyike Verdi *Macbeth*jének negyedik jelenetével debütált.”
(Göndör Fruzsina, *Origo – Life.hu*)

○ A MAKRÁNCOS KATA – STAROSTINA KRISTINA, APÁTI BENCE | Fotó: Nagy Attila

○ BALCZÓ PÉTER, SÁFÁR ORSOLYA, PLACIDO DOMINGO, SZEMERE ZITA, RÁLIK SZILVIA, GÁL ERIKA | Fotó: Pályi Zsófia

© Pályi Zsófia

© PLACIDO DOMINGO | Fotó: Nagy Attila

„A művészek (a koncert végeztével – a szerk.) szinte megrohmozták az estély sztárvendégét, mindenki Domingóval szeretett volna közös fényképet készíteni. A sztár kedves, közvetlen, és minden érdeklődőre szán időt.”

(Origo – Life.hu)

© Fotó: Nagy Attila

NÉZŐI VÉLEMÉNYEK

„Csodálatos este volt! Örök emlék marad. (...) Ez volt a leggyönyörűbb *Besame mucho*, amit valaha hallottam!”

(Fogarasi Anna Flóra)

„Egy életre szóló élmény volt! Grazie mille, Maestro! Óriási köszönet a balettnek az egyedülálló produkcióért és természetesen a szólistáknak, a zenekarnak és az Opera összes munkatársának! Sokunk számára vált valóra egy álom aznap!”

(Надежда Бокшан)

„A mai este felejthetetlen élményt adott minden zenekedvelőnek, köszönet érte...”

(Pálfalvai Lászlóné Katalin)

„Fantasztikus volt! Életem egyik legnagyobb élménye. Régóta járok operába, de több mint ötperces álló vastaps még sosem volt... (...) Zseniális a társulat is!”

(Nagy Katinka)

„Boldog lehet, aki részese lehetett ennek a különleges műsornak!”

(Koloszi Gizella)

„Világszínvonalú gála volt, remek hazai művészekkel és egy fergeteges Domingóval. Bravó, Ókovács Szilveszter főigazgató úr!”

(Asztalos Zoltán)

„Az a csodálatos, hogy mivel estély lett a bálból, sokak bejutottak e csodálatos rendezvényre. Tombolt a nézőtér. Hálás vagyok. (...) Köszönet az Opera vezetésének, hogy igyekszik minél többeknek hozzáférhetővé tenni a komolyzenét!”

(Tóthné Sulcz Mária)

© SZEGEDI CSABA | Fotó: Nagy Attila

© HAT TÁNC | Fotó: Nagy Attila

Visszatekintő

Párhuzamos történetek

Salzburg és Sanghaj után Budapesten is bemutatták azt a *Bohéméletet*, amit korunk egyik legizgalmasabb operarendezője alkotott meg. A műsorszerkesztés pikantériája, hogy Damiano Michieletto modern miliőbe helyezett, tradicionális felfogású remeke paralel párja a közel nyolc évtizede ugyanúgy látható Nádasdy-féle verziónak.

○ SÁFÁR ORSOLYA | Fotó: Nagy Attila

○ SÁFÁR ORSOLYA,
BONCSÉR GERGELY
Fotó: Nagy Attila

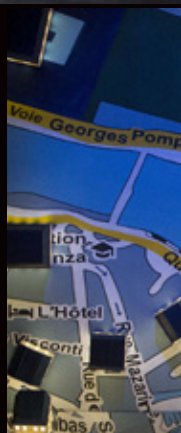

„Összességében ütősebb értelmezést vártam Michielettől, de egyáltalán nem bántam, hogy a megdöbbentő jelző helyett a szerethető illik az elképzeléseire. Nem a látványra és nem is az áthallásos értelmezésre helyezi a hangsúlyt, nem aktualizál, és nem is vonatkoztat el a cselekménytől.

○ HAJA ZSOLT, NAGY ZOLTÁN | Fotó: Nagy Attila

Nála a korabeli párizsi utcakép, a kommersz mai ruhák, a világhálóra, a Google Mapre, a szuperhősmániára vagy az idiotizmussal határos télapós karácsonyi bevásárlási örületre utalás csak azt segíti, hogy a libretto lényegében kortalan eseményeinek szereplőit olyan hús-vér embereknek érezzük, akikkel könnyen azonosulunk, különösen a fiatal korosztály: itt a videoblogger Rodolfo, és társai a csóró albérlők, és Mimi, az átlaglánya a szomszédból. Ebből a szempontból semmit nem változott a világ. (...)

A második felvonásban Boncsér Gergely (Rodolfo) és Sáfár Orsolya (Mimi) kettőse gyönyörű pillanatokkal ajándékozta meg a közönséget, és a bohémek, Haja Zsolt (Marcello), Kiss András (Colline), Nagy Zoltán (Schaunard) és Szakács Ildikó (Musetta) éneke is megfelelt az elvárásoknak. (...) A Kovács János vezette zenekar nagyon szépen szól, és a szereplőkkel itt is együtt tudunk érezni, az opera ebben a szereposztásban, ebben a miliőben is remekül működik."

(Kiss Eszter Veronika, Magyar Nemzet)

„Mimi és Rodolfo ugyan csak az utcai karácsonyünneplésbe indul, ám az éterbe küldött, himnikus szólamukkal a közönség ígérkező élet mennyei boldogsága felé. A méreletes ablak szárnyai kettétáruznak, a színpad oldalaihoz simulva, hogy keretet és helyet adjanak a Quartier Latin ünnepi-vásári képének. Néhány pillanatra meghatódok. Az ablakszárnyak harmonikusan illeszkednek az Erkel Színház színpadnyílásába, meghosszabbítva a legyezőszerűen szélesedő, nagy nézőtér szárnyait. Milyen gyönyörű is ez a színház és milyen csodálatosan használható a színpad! Felcsendül a harsány zene: a Bohémélet II. felvonásában vagyunk! (...)

Számos kisebb feladat és jelentős operett-színházi bonviván múlt után Boncsér Gergellyel most először találkoztam igazi főszerepben. (...) Amit hangilag mutat, dicséretes és elismerésre méltó, szép ívek, biztos és jól szóló magas regiszter, beleértve az ária – ha jól hallottam – magas C-jét is. (...)

○ NAGY ZOLTÁN | Fotó: Nagy Attila

○ NAGY ZOLTÁN, KISS ANDRÁS, HAJA ZSOLT, SÁFÁR ORSOLYA, BONCSÉR GERGELY | Fotó: Pályi Zsófia

Nagy Zoltán most Schaunard szerepében helyén van, játékban és hangban egyaránt. Körülbelül ez az a szerepkör, melyre adottságai predesztinálják. Kiss András Colline-je az egész este legfigyelemreméltóbb hangi adottságát mutatja fel. Már korábbi, kisebb feladataiban is fel kellett figyelmem a mai mikronikus hangok közötti jelentős volumenjére, igazi basszus hangszínére. (...) Az előadás közreműködői közül meg kell említeni a Benoît szerepéből szokásához híven erős hangú és játékeszközökkel jó karaktert teremtő Gárday Gábor. (...) A német repertoárból az olasz repertoárba „átírányított” Kovács János kiváló munkát végzett."

(Café Momus, IVA és ppp)

○ KISS ANDRÁS, GÁRDAY GÁBOR
Fotó: Rákossy Péter

○ SZAKÁCS ILDIKÓ, GEIGER LAJOS, NAGY ZOLTÁN, KISS ANDRÁS, SÁFÁR ORSOLYA, BONCSÉR GERGELY | Fotó: Pályi Zsófia

○ SZAKÁCS ILDIKÓ | Fotó: Rákossy Péter

○ SÁFÁR ORSOLYA, BONCSÉR GERGELY | Fotó: Rákossy Péter

Hollywoodi kaméleon

Charlize Theron, az Oscar-díjas művész a közelmúltban Budapesten forgatta legújabb filmjét. Eközben két alkalommal is az Operaház vendége volt, ahol a gyermekora óta imádott műfaj, a balett világát látogatta meg – a függönyön innen és túl.

Jávorszky György

Theron hatévesen vett először balettórákat, tizenkét évesen pedig szülei egy johannesburgi, bentlakásos iskolába írtatták. „Középiskolás koromban teljes mértékben a balettre összpontosítottam. Művészeti iskolába jártam, ahol napi nyolc órát táncoltam, másra nem is volt időm” – vallotta egy interjújában. A klasszikus balett mellett flamencót, görög és kortárs táncot is tanult és olyan klasszikus művekben lépett fel, mint *A diótörő* és *A hattyúk tava*. Dél-Afrikában azonban nem terem sok babér egy balettművész számára.

Egy johannesburgi szépségversenyen szerzett győzelme Dél-Afrikából egyenesen Olaszországba repítette, ahol ismét az első helyen végzett. Sorra kapta a felkéréseket és körbeutazta Európát, de egy év elteltével New Yorkba költözött, hogy beiratkozzon a neves Joffrey Balettkiskolába. Alig volt tizennyolc éves, amikor egy térd sérülés következtében örökre búcsút kellett intenie a balettkarriernek.

Eleinte súlyos depresszióba esett, mikor dédelgetett álma, hogy prima-balerinaként hódítsa meg a világot jelentő deszkákat, megghiúsult. Nehéz gyerekkora azonban küzdeni vágyó, erős nővé érlelte, s édesanyja segítségével rövid időn belül elhatározta, hogy a filmiparban próbál szerencsét. Los Angelesbe repült, ahol egy véletlen során találkozott egy sikeres ügynökkel. Évente több kisebb szerepet is kapott, és a nagy áttörés sem váratott sokáig magára. 1997-ben a kritikusok és a közönség által is nagyra értékelt *Az ördög ügyvédje* című filmben Al Pacino és Keanu Reeves partnereként elindult a világhír útján, 2003-ban *A rém*ben nyújtott alakításáért pedig elnyerte az Oscar-díjat.

○ SOLYMOSI TAMÁS,
CHARLIZE THERON
Fotó: Pályi Zsófia

A tánc továbbra is fontos szerepet tölt be az életében: a csodálatos formában lévő színész nő olyan edzésterv szerint tartja karban magát, amelyet úgy dolgoztak ki, hogy művelőik balerinához hasonlóan hajlékony, erőteljes és szép testtel büszkélkedhessenek. Egy kis időre gyermekkori álma is megvalósult: rövid próbaidőszak után a 2013-as Oscar-díjkiosztó gálán látványos és sikeres táncbetétet adott elő Channing Tatummal, aki korábban az *Ostrom Seattle-ben* című filmben már volt a partnere. A kritikák szerint produkciójukkal Hollywood régi tündöklését idézték fel a híres amerikai táncos pár, Fred Astaire és Ginger Rogers stílusában. Legutóbb a 2015-ben bemutatott *Mad Max: A harag útja* című film forgatásán kamatoztathatta jártasságát a klasszikus balettben: a kifinomult mozgáskultúra és az atletikusság ötvözete kiváló eszközként szolgált, hogy az akcióhős nő, Furiosa szerepét még hitelesebben alakíthassa. „Egykori balerinaként Charlize rendelkezik mindazon fizikai tulajdonságokkal, hihetetlen tudatossággal és önfegyelmekkel, amelyek lehetővé teszik számára, hogy finom gesztusokkal árnyalja az általa játszott karaktert” – mondta George Miller, a film rendezője.

Az elmúlt év utolsó és az új év első hónapját Charlize Theron Budapesten töltötte legújabb filmje, a *The Coldest City* című, hidegháborús témájú kém-dráma forgatásával. Szabadidejében az Operaházat választotta, ahol kislányával és édesanyjával decemberben az új *Diótörő*-produkciót tekintette meg. „Szokatlan, hogy ilyen hosszú időt töltsék forgatással távol az otthonomtól – mesélte Theron a darab előtt Solymosi Tamás balettigazgatónak. – Ráadásul kikapcsolódni sem marad sok időm, de ilyenkor próbálok tartalmas szórakozást találni.”

A filmszillag a mai napig álmvilágként tekint a balettre, így az előadás után szívesen elkísérte Solymosi Tamást a kulisszák mögé. „Charlize nagyon közvetlen, mintha mindig is ide tartozott volna. Végtelenül kedves és rendkívül jó beszélgetőtárs” – mondta róla a balettigazgató. Az előadást lenyűgözőnek találta Theron a tapsrend után gratulált a táncosoknak, és egy közös fotó erejéig csatlakozott is a Magyar Nemzeti Balett társulatához. Később személyes

üzenetben köszönte meg az élményt és a vendégszeretet. „(Kedves) Tamás és a Társulat! Hihetetlenek vagytok!!! A lehető legjobban éreztük magunkat, az előadás tényleg lélegzetelállító volt. Köszönjük a legjobb helyet a nézőtéren, és hogy utána még üdvözölni is volt időnk egymást. Sok szeretettel, Charlize”

S hogy mennyire őszinte volt a lelkesezése, mi sem bizonyítja jobban, minthogy januárban Theron visszatért az Operaházba, ahol ezúttal Seregi László klasszikusát, a Prokofjev zenéjére készült *Rómeó és Júlia* című balettet nézte meg. Az egykor balerinának készülő Theron mára sokoldalú és méltán népszerű színésznő lett, aki egy sérülés miatt választotta a filmvásznat a színpad helyett. Az átváltozás nem új keletű dolog, magyar példánk is van arra, hogyan lehet a sportpályáról a Metropolitan pódiumára kerülni. A képesség azonban mindig és mindenkor csodálatra méltó marad, hiszen ekkora váltásra csak a legnagyobbak képesek. ○

○ Fotó: Pályi Zsófia

JELEN A KULTÚRÁÉRT!

Minden eszközünkkel
Önökért vagyunk!

NÉPSZABADSÁG

OPERA

MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

15
20
16

április
május

ERKEL

SZÍNHÁZ
THEATRE

OPERA

április 1., 3., 7., 9., 14., 16.	Pikk dáma <i>Pjotr Iljics Csajkovszkij</i>
április 2., 3., 9., 23.	AZ ÚRHATNÁM SZOLGÁLÓ <i>G. B. PERGOLESI</i>
április 2., 23.,	Királyi Zeneterem - ahol a kamarazene terem
április 6., 8., 10., 13., 15., 21.	A kéjenc útja <i>Igor Stravinsky</i>
április 11., május 9., 30.	Hangversenyek az Operaházban
április 16., 17., 20., 22., 23., 24., 27., 28.	CSIPKERÓZSIKA <i>MARIUS PETIPA / SIR PETER WRIGHT / PJOTR ILJICS CSAJKOVSZKIJ</i>
április 27., 30., május 5., 8.	Az árnyék nélküli asszony <i>Richard Strauss</i>
május 1., 4., 6., 7.,	Anyegin <i>J. Cranko / P. I. Csajkovszkij / K.-H. Stolze</i>
május 7.	Dalszínház utcai dalestek
május 12., 13., 14., 15., 18., 20.	A makrancos Kata <i>Goldmark K. / Hidas F. / Seregi L.</i>
május 19., 21., 25., 28.	A VIHAR <i>THOMAS ADÈS</i>
május 22., 26.	Macbeth <i>Giuseppe Verdi</i>
május 24., 27.	Otello <i>Giuseppe Verdi</i>
május 21.	(J)ÖSSZMŰVÉSZ? sorozat - Bátorfi Évával
május 29., 31.	Lear <i>Aribert Reimann</i>

ERKEL

április 1.	A trubadúr <i>Giuseppe Verdi</i>
április 2., 17., 24.	Leánder és Lenszirom <i>Tallér Zs. / Szilágyi A. / Szöllősi B.</i>
április 2., 10., 15., 17., 27.	Parasztbecsület; Bajazzók <i>P. Mascagni; R. Leoncavallo</i>
április 5., 6., 7., 8., 9., 10.	Primavera '16 - magyar operatársulatok premier-körképe
április 9., 30., május 28.	OpeRaport
április 14., 16., 22., 24.	A bűvös vadász <i>Carl Maria von Weber</i>
április 16.	(J)ÖSSZMŰVÉSZ? sorozat - Bátorfi Évával
április 21., 23., 28.	SPACE FANTASY (MEGBOLYDULT BOLYGÓ; MARSBÉLI KRÓNIKÁK) <i>BARTA DÓRA; FÖLDI BÉLA – SOLARIS</i>
április 29.	TáncTrend '16
április 30.	Pas de Quatre '16
május 4., 5., 6., 7., 10., 11., 12., 13., 14.	OperaKaland - A varázsfuvola <i>Wolfgang Amadeus Mozart</i>
május 19.	Hamlet <i>Szokolay Sándor</i>
május 20., 22.	Falstaff <i>Giuseppe Verdi</i>
május 22., 25.	West Side Story <i>Leonard Bernstein</i>
május 23.	Capuletek és Montague-k <i>Vincenzo Bellini</i>
május 24., 31.	A WINDSORI VÍG NŐK <i>OTTO NICOLAI</i>
május 27., 29.	SLY <i>ERMANNO WOLF-FERRARI</i>
május 28.	Rómeó és Júlia <i>Charles Gounod</i>
május 30.	Cseppekben a tenger: Shakespeare-áriák

ZENEAKADÉMIA - SOLTI GYÖRGY KAMARATEREM

május 27., 29.	SZENTIVÁNÉJI ÁLOM <i>BENJAMIN BRITTEN</i>
----------------	---

OPERA

MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

KRISZTA KINGA
operatársnő

2016
17

BONCSÉR GERGELY
operatársnő

BÉRLETVÁLTÁS

ÁPRILIS 1. – JÚNIUS 30.

ElsőSorban

ELSOSORBAN.OPERA.HU